Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannecer*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 5)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 26.—Anul LIX. Braşov, Sâmbătă-Duminecă, 4 (16) Februarie 1896.

Cum se pregătesce pacea pentru mileniu.

Descoperirile ticăloşiilor şi a corupţiunei grozave, ce bântue între ómenii stăpânirei unguresci au făcut ca cei din oposiţiă să'şi ridice glasul şi să biciuéscă aceste mişelii, ce se petrec sub ochii ocârmuitorilor.

Contele Apponyi a mers până a striga în gura mare, că isprăvile lui Carol Pulszky, — care a păgubit statul cu o sumă fórte însemnată, dându-i-se pe mână aprópe o jumĕtate de milion, ca să cumpere tablourĭ de artă pentru museu — sunt un *scandal europên.*

Adevĕrat, este un mare scandal şi ruşine pentru ţéră, că un bărbat de frunte maghiar, care făcea parte dintre aleşii clicei dela putere, a abusat într'un mod atât de păcătos de încrederea, ce-au pus'o miniştrii în el. Şi este un scandal şi o ruşine încă şi mai mare, că miniştrii dau banii ţĕrei pe mâna unor ómenĭ ca Pulszky, şi încă fără a avé încuviinţarea premergĕtóre dela dietă.

Dér décă aceste casurĭ de corupţiune sunt un scandal european cu cât mai mult nu trebue sĕ fiă scandal european, volnicia şi barbaria, cu care sunt trataţĭ adĭ ţĕranii noştri cu scirea stăpânirei.

Nu scim cum îşĭ vor pregăti în cele din urmă Ungurii ei între ei pacea pentru mileniu, dér isprăvile judecătoresci, de carĭ vorbim mai jos, ne arată, cum îşĭ închipuesc stăpânitorii dilei pacea cu Românii acum, în ajunul mileniului.

E vorba aicĭ nu de domnĭ marĭ, ca fişpanul Miklos şi ca Pulszky, ci numai de câţi-va ţĕranĭ şi învĕţătorĭ românĭ dela sate. Dér óre legea e făcută numai, ca sĕ apere fărădelegile celor ce stau în graţia puternicilor dilei, orĭ este făcută pentru ca sĕ apere libertatea, dreptul şi bunăstarea cetăţénului, a celui mai sĕrac ca şi a celui mai bogat?

Décă contele Apponyi cu ai sĕi voesc, ca Ungaria sĕ ajungă vre-odată un stat de drept, atuncĭ de ce fac gură numai când lor nu le vine câte ceva la socotélă? De ce nu strigă în gura mare, că cel mai cumplit scandal europên este, că statul, care se laudă cu o esistenţă de o miiă de anĭ, nu este în stare a da supuşilor sĕi românĭ nicĭ măcar atâta scut, ca sĕ pótă ceti în linişte şi neîmpedecaţĭ foile lor naţionale şi sĕ-şĭ pótă cânta cântările lor românescĭ? Nu este în stare a-i scuti de furia micilor tiranĭ rĕsbunătorĭ nicĭ când îşĭ pórtă portul strămoşesc cu colorile lor naţionale; nu-i în stare a-i lua în apĕrare nicĭ atuncĭ, când sunt în mod barbar urmăriţĭ pentru-că şi-au dat pe faţă o bucuriă nevinovată prin strigarea de „sĕ trăéscă".

Odinióră era oprit Românului prin lege sĕ mérgă la şcólă. Şi astădĭ vedem, că nu-i este ertat sĕ cetéscă foi românescĭ şi sĕ cânte cântece românescĭ, nu-i este iertat sĕ îmbrace în portul sĕu cu colorile sale naţionale, nicĭ sĕ strige un „sĕ trăéscă".

Aşa voesc sĕ pregătéscă cei dela stăpânire inimele Românilor pentru mileniul lor, aşa înţeleg ei pacea pentru mileniu.

Dér scris este, că cei ce sémĕnă vênt, furtună vor secera!

Prigonire pentru cetirea de foi şi cântarea de cântece românescĭ.

Tribunalul r. din Alba-Iulia, în urma arătărei făcute de procurorul unguresc, a adus pe la începutul luĭ Decemvre 1895 hotărîrea, de-a fi puşĭ sub acusaţiune următorii plugarĭ românĭ din *Cergăul mare:*

1) *Vasilie Vaina*, în vêrstă de 29 anĭ, căsĕtorit, tată a treĭ copii, scie scrie şi ceti şi e om cu moşiă. Acesta este acusat în locul prim, urmând după aceea următorii soţĭ ai sĕi:

2) *Petru Vaina*, de 23 anĭ, căsĕtorit, fără avere, nu scie scrie şi ceti.

3) *Ión Vaina* de 25 anĭ, căsĕtorit, fără avere, nu scie scrie şi ceti.

4) *Ión Popa*, căsĕtorit, fără avere, nu scie scrie şi ceti.

5) *Todor Spătăcian* de 27 anĭ, necăsĕtorit, fără avere, scie scrie şi ceti.

6) *Ión Muntean* de 22 anĭ, necăsĕtorit, fără avere, scie sĕ-şĭ scrie numai numele şi e soldat.

Toţĭ aceştĭ 6, carĭ în viéţă n'au mai fost pedepsiţĭ, sunt puşĭ sub acusaţiune pentru *delictul agitaţiunei* cuprins în § 172, alineatul al doilea al cărţii de legĭ.

Mai sunt acusaţĭ şi pertractarea se estinde şi asupra lui *Todor Spătăcean, George Spătăcean* şi *Simion Spătăcean* pentru transgresiune în contra liniştei publice (§ 42 cod. pen.), şi *Vasile Vaina, Petru Vaina, Ion Popa, Todor Spătăcean* şi *Ión Muntean* pentru transgresiunea cuprinsă în §. 413 al cod. pen.

Cu totul au a se înfăţişa la pertractare 15 inşĭ, dintre carĭ 7 că acusaţĭ, ér 8 ca martorĭ. Intre martorĭ sunt 6 Românĭ din Cergău şi 2 gendarmĭ unguresci din Blaşiu.

Motivele, după cum sunt descrise în actul de acusaţiune, sunt acestea:

In August 1894, cu ocasiunea adunărei obiectelor secuestracte pentru dajde, 'i s'a părut primarului comunal, că poporul s'ar împotrivi, şi aşa a trimis sĕ-i vină în ajutor nisce gendarmĭ din Blaşiu.

In timpul, cât gendarmii au petrecut în Cergău, o mulţime mai mare de popor se adunase în séra de 2 Septemvre înaintea casei primarului, pe care sĕ-l fi ameninţat, că-l vor omorî, fiindcă ţine cu Ungurii, şi apoi între strigăte şi sgomot mare *sĕ fi cântat cântărĭ românescĭ* deşteptătóre de ură în contra naţiunei maghiare. La provocarea gendarmeriei însĕ, mulţimea s'a împrăştiat.

După mărturisirea primarului Pinca Iuon şi Iacob Petru, tot atuncĭ a venit Vasilie Vaina şi „a cetit *articulĭ din foi românescĭ*, *carĭ agitau în contra naţiunei maghiare*" ş după cum spune şi martorul Mărginean Iuon, el a fost unul dintre conducĕtorii poporului adunat.

Ceilalţĭ conducĕtorĭ: Petru Vaina, Iuon Vaina, Iuon Popa, Todor Spătăcean, Iuon Muntean şi Ión Catalina au luat parte la adunarea mulţimei, ceea ce înşi-şĭ recunosc, dér négă, că ar fi avut de gând sĕ aţiţe poporul. Avênd însĕ în vedere, că pe lângă participarea lor la îngrămădirea mulţimei au cântat cântărĭ române, carĭ deşteptă ură în contra naţiunei maghiare, şi că pe mulţimea, care a ameninţat pe primar că-l vor omorî pentru simpatia lui faţă de Maghiarĭ, ei au aţiţat'o şi ei au fost conducĕtorii ei: punerea lor sub acusaţiune pentru delictul de agitaţiune este motivată.

Todor, George şi Simion Spătăcean sunt a se lua la rĕspundere pentru transgresiunea în contra liniştei publice cuprinsă în § 42 al cod. pen. din causă că este dovedit, că cu ocasiunea îngrămădirei poporului din 12 Septemvre n'au cedat provocării gendarmilor, şi s'au codit de-a se depărta din locul, unde era mulţimea.

In fine Vasilie, Petru şi Ioau Vaina, Popa Iuon, Spătăcean Todor şi Muntean Iuon sunt a se lua la rĕspundere pentru transgresiunea din § 413 al cod. pen. din causă, că pe când primarul ameninţat cu omor voia sĕ se adăpostéscă, ei se luară după el şi se siliră a-l împedeca.

*

Acesta e cuprinsul actului de acusaţiune. A mai fost pornită cercetare tot pentru *„agitaţiune"* şi în contra altor 5 plugarĭ românĭ, dér din lipsa totală de dovedĭ, tribunalul faţă cu aceştia a trebuit sĕ lase lucrul baltă. Astfel au fost puşĭ sub acusaţiune pentru „agitare" numai 6, fiindcă al 7-lea, anume *Ión Catalin*, care încă e numĕrat de tribunal printre conducĕtorĭ, şi-a pierdut urma.

Recursul.

Contra decisiunei de punere sub acusaţiune, apĕrătorul *Dr. Amos Frâncu* a înaintat un recurs de următorul cuprins:

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Petru Vancea.

(Poveste istorică din Bănatul timişan).

In anul 1783 Bănatul timişan, acest pământ de luptă vecînică între rĕsăritul şi apusul Europei, gemea éraşĭ sub tropotul armatelor austro-germano-turcescĭ, carĭ, încăerate în lupte neîncetate, apăsau şi despoiau de-o potrivă pe bieţii Românĭ din acea parte a Daciei vechĭ; cei dintâiŭ prin trupele lor de maroderĭ, cei din urmă prin hordele lor sĕlbatice.

Inspăimântaţĭ de brutalităţile, cu carĭ erau tractaţĭ, şi vĕdĕndu-şĭ viéţa şi averea lor espusă pierirei şi nimicirei, satele lor prădate şi aprinse, ér holdele lor călcate sub potcóvele armatelor, Românii se hotărîră sĕ părăséscă vetrele lor şi sĕ-şĭ caute, ca şi altă-dată, unicul scut şi refugiu în pădurile seculare ale munţilor bănăţenescĭ.

Armata austriacă, bătută de Turcĭ pe câmpiile Bulgariei, părăsi acest teritoriu şi se retrase peste Dunăre în Bănatul timişan. Turcii o urmăriră, ţinêndu-se strîns de călcâile Austriacilor, şi deja la 24 Aprilie îşĭ aşedarā tabăra lor lângă Orşova, unde apoi se întăriră şi îşĭ aşedară acolo atelierele lor de arme.

Cetatea de pe insula Adacaleh era încă în mânile Austriacilor şi ţinută de treĭ bataliόne de infanteriă şi 400 călăreţĭ sub comanda maiorului Miseroni.

In nóptea din 11 spre 12 Maiŭ plecară 3000 de ianicerĭ spre acéstă cetate şi o atăcară cu atâta înverşunare, încât îşĭ împlântară stégul pe una din întăriturile cetăţii, numită şanţul Elisaveta. Austriacii încercară sĕ-i respingă, dér n'au isbutit; la acéstă încercare cădŭ şi comandantul cetăţii: maiorul Miseroni, după o luptă adevĕrat eroică. Turcii, neputênd pune mâna pe întrégа cetate, lăsară în şanţul Elisaveta un corp destul de tare spre blocarea Austriacilor, şi se îndreptară de aci spre Mehadia.

Acest castel, din care astădĭ abia nisce dĕrîmăturĭ de ziduri ne mai arată locul esistenţei sale de odinióră, pe atuncĭ avea sĕ servéscă la apĕrarea Bănatului întreg contra invasiunilor inimice, şi era ocupat de 600 de ostaşĭ sub comanda contelui Piccolomini, care însĕ după un asediu de mai multe dile, fiind împresurat din tóte părţile, şi neavênd nădejde de nicĭ un ajutor, se vĕdŭ silit a capitula şi a preda castelul în mâna Turcilor.

Cetăţuia Orşova-nouă de pe insula Adacaleh se afla încă în mânile Austriacilor şi acuma se încercară Turcii din rĕsputerĭ a-o lua în mânile lor, începênd un asediu formal contra ei. Comandantul acesteia, colonelul Cronberg, se apĕră aci cu tótă vitejia, rĕspundênd comandantului turcesc, la provocarea acestuia ca sĕ capituleze „că mai voesce a se înmormênta de viu sub ruinile cetăţuei, decât sĕ îngădue măcar un pas din locul încredinţat lui spre apĕrare".

Spre scăparea acestuia din ghiarele Turcilor, carĭ îl ţineau împresurat şi, spre a curăţi Bănatul de ei, plecă o armată întrégă dela Timişóra, care abia după mersurĭ forţate de mai multe dile ajunsese la Slatina. Comandantul acestei trupe era generalul Königseck, ér acolo se aflau ca óspeţĭ: marele duce Francisc de Toscana şi fratele acestuia, Carol de Lotaringia. Lipsa de drumurĭ şi şosele în părţile muntóse îngreuna firesce încă şi mai mult înaintarea trupelor imperiale, şi se vedea, că va avé sĕ dureze încă mai multe dile, până ce vor ajunge în posiţiunile lor arătate.

Spre a-şĭ petrece vremea lungă, comandantul general Königseck dete ordin de-a se aranja o vênătóre pentru ilustrii sĕi óspeţĭ, prin desele pădurĭ dinprejur, pline de sĕlbătăcime.

Des de diminéţă plecară aceştia cu suita lor din tabăra de lângă Slatina şi se îndreptară spre munţii păduroşĭ. Locuitorii românĭ dinprejur, toţĭ vênătorĭ de viţă, îi serveau ca conducĕtorĭ. Intre aceştia era şi un Român din satul Mĕrul, cu numele *Ion Corbu*, vênător vestit, bine crescut, isteţ, cu pĕr negru ca pana corbului, şi cu ochii negri scânteitorĭ. Ilustrii vênătorĭ, audind despre dênsul îl chemară înaintea lor.

— Audim, că eştĭ un vênător bun şi sperăm, că ne vei da şi nouĕ astădĭ ocasiunea, de a puté puşca ceva, — îi diseră Măriile Lor prin tâlmacĭ.

— Sĕ trăiţĭ, Măria Vóstră! rĕspunse vênătorul nostru, dér nicĭ nu e de mirare, décă ne-am făcut vênătorĭ, căcĭ vedeţĭ, holdele şi câmpiile nóstre sunt pustiite, şi aşa nu ne mai rĕmâne alt-ceva pentru susţinerea nóstră, decât numaĭ vênatul. Deprinşĭ din copilăriă a urma şi a goni sĕlbătăcimile prin vizuinile lor, cu timpul trebuie sĕ învĕţăm a cunósce viéţa, nĕravurile şi

Hotărîrea punerei sub acusațiune se baséză pe următórele puncte: *a)* că cetirea articulilor gazetelor românescĭ și *b)* că a cânta împreună cu alții cântărĭ românescĭ, ar constitui delictul agitațiunei în contra naționalității maghiare.

Convingerea nóstră este, că e o cerință a sincerului patriotism, ca gazetele românescĭ și cântările românescĭ sĕ nu fiă judecate — în contra legii și a constituției — ca fapte vrednice de pedépsă, căcĭ acésta ar însemna de-a dreptul călcarea legilor fundamentale prin carĭ naționalităților li-se garantéză în constituția statului nostru egala îndreptățire, și pe basa acesteia îndreptățirea de vorbire, de scriere, de întrunire, — ar însemna oprirea esercitărei libertății publice numai din causă, că Românii se folosesc de ea.

Nu este lege, nu e ordinațiune — deși ordinațiunile i-au dat guvernului prilegiu atât de mult pentru a-șĭ arăta despotismul sĕu față cu naționalitățile — și, în fine, nu este o singură sentință judecătoréscă — deși actualul ministru-președinte Banffy face atêrnătóre independența judecătoriilor dela orĭ-ce alta, numai dela lege nu — care sĕ opréscă și sĕ pedepséscă cetirea gazetelor românescĭ și cântarea cântecelor românescĭ în acest stat locuit de trei milióne de Românĭ, carĭ în privința naționalității sunt prin lege egal îndreptățițĭ.

Fără de-a numi, carĭ diare și carĭ articulĭ s'au cetit și de ce cuprins au fost cântările ce s'au cântat, nu este iertat a face gazetelor și cântărilor românescĭ imputarea, că ar fi de cuprins agitatoric, tocmai așa, precum într'un stat de drept nu póte fi iertat de-a dice despre o scriere orĭ o cântare, pe care n'o cunoscĭ, că ar fi de cuprins vrednic de pedepsit.

Acesta este un adevĕr, de care se ține sémă nu numai într'un stat de drept, dér și în cel mai brutal stat polițienesc.

Așa-deră, décă actul de acusațiune nu este în stare — măcar și numai aprocsimativ — de-a numi *nicĭ numele diarului, nicĭ cuprinsul acelui articul*, a căruia cetire ar fi format agitațiune, *nicĭ numele poesiei, nicĭ textul cântat*, care ar fi constituit agitațiune: acusațiunea se reduce simplamente la aceea, că **cetirea gazetelor românescĭ și cântarea poesielor românescĭ, fiindcă acésta n'a fost pe placul a doi gendarmi și a unui primar comunal,** care voesce sĕ se insinue grației celor mai marĭ, este o **crimă unică în feliul ei, „sui generis“.**

Insĕ un astfel de fapt punibil legea nu cunósce, și de aceea învinuirea de agitațiune, tocmai fiind-că *sine lege nulla poena* (fără lege nu e pedépsă), nu póte fi susținută nicĭ un minut.

După acestea se arată în apelațiune, că legea, ce-i drept, nu spune anumit, ce ce este a se înțelege sub cuvêntul „*agitațiune*“, lăsând trébа asta la judecata arbitrară a judelui, dér totușĭ după hotărîrile codului penal, „agitațiune“ póte sĕ facă cine-va atuncĭ, când prin spunerea unor lucrurĭ neadevĕrate, orĭ esagerate, ațîță patimele, deștéptă ură și îndémnă la fapte. Când e vorba însĕ de agitațiune *în contra unei naționalitățĭ*, pe lângă condițiunile de mai sus se mai recere, ca naționalitatea, contra căreia vréi sĕ ațîțĭ, s'o facĭ de ură înaintea altora, înfățișându-o, ca pricina relelor publice.

După ce însĕ actul de acusațiune nu este în stare a arăta textul articulilor, orĭ cântărilor, carĭ ar fi de cuprinsul de mai sus, *numai pe basa unor bănuelĭ polițienescĭ nu se póte construi faptul obiectiv al agitațiunei*. Pe basa mărturisirilor unor martorĭ, carĭ atribue cuprins agitatoric în genere, fără de-a sci reprodusul textual, judele nu póte aduce o judecată, *ci cel mult póte porni o cercetare cu scopul, de-a afla, care a fost textul cetit, orĭ cântat.*

In partea din urmă a apelațiunei se arată, cum a fost adevĕrata stare a lucrului, căcĭ aicĭ tótă tréba a fost făurită de gendarmĭ și de câțĭ-va lingăi, carĭ vor sĕ-șĭ facă mână bună cu mai marii lor prin lingușirĭ și pîrîturĭ ticălóse.

Lucrul s'a întêmplat așa, că feciorii din sat s'au adunat într'o séră și au început sĕ cânte, cum fac de obiceiŭ tinerii noștri dela sate în serile de vară. Gendarmii însĕ au ținut sĕ-șĭ arate „patriotismul“ și ducêndu-se la tinerĭ au întrebat, că cine cântă? La asta tînĕrul Ioan Popa a rĕspuns, că *cu* toții cântă. Atuncĭ **gendarmii fără nici o causă l'au bătut atât pe Ioan Popa, cât și pe Petru Vaina.** Atuncĭ Vasile Vaina, un frate al lui Petru Vaina, începù sĕ-l mustre pe acesta dicêndu-i, că pentru ce nu vorbesce mai cum se cade cu domnii gendarmĭ, ér gendarmilor li-a dis, sĕ-i lase pe feciorĭ în pace, ér feciorii în urma acésta s'au depărtat.

Gendarmii s'au purtat peste tot fórte sĕlbatic. Pe tînĕrul *George Spătăcean*, fiind-că la întrebarea unui gendarm n'a sciut sĕ spună cu numele pe cei ce au cântat: **l'au prins și l'au legat**, ér pe frații sĕi Todor și Simion, fiind-că s'au rugat sĕ-l libereze, **i-au legat și pe ei**, ba sergentul de gendarmĭ Kiss Áron **l'a și bătut pe George Spatăcean.**

Acésta este, cum se dice în apelațiune, adevĕrata stare a lucrului și tóte celelalte sunt născocirĭ mișelescĭ. Pentru dovedire se cere în apelațiune ascultarea mai multor martorĭ, între carĭ vedem chiar și pe soția primarului.

Pe basa faptelor arătate aci, acusații cer în apelațiune, ca Tabla sĕ nimicéscă hotărîrea punerei lor sub acusațiune.

Prigonire pentru un „sĕ trăéscă“.

La sfêrșitul lui Noemvre a anului trecut (25 Nov. 1895) în urma arătării făcute de procurorul unguresc, tribunalul r. din Sibiiu a adus hotărîrea, de-a fi pus sub acusațiune *tot pentru delictul de agitațiune*, d-l învĕțător *Petru Onea* din Almaș, în timpul de față soldat în Orăștiă.

D-l Petru Onea este un tînĕr fără avere, de 22 anĭ, care până acum n'a mai fost pedepsit.

Causa, pentru care a fost pus sub acusațiune, este arătarea făcută în contra d-sale de doi gendarmĭ unguresci, carĭ l'au pêrît, că în diua de 30 Maiu 1894, cu ocasiunea reîntórcerei d-lui Dr. Ioan Rațiu dela procesul Memorandului, învĕțătorul Petru Onea a început la gara din Sibiiu sĕ strige *„sĕ trăéscă“*.

Atâta e tot. Find-că gendarmii spun despre el, că a **strigat „sĕ trăéscă“**, ér mulțimea adunată a început după asta sĕ strige și ea, tribunalul, pe cuvênt, că a preamărit o persónă osîndită, și că el ar fi începĕtorul strigărilor de „sĕ traéscă“, l'a pus sub acusațiune pentru delictul de agițiune cuprins în § 174 al cod. penal. Acusatul a negat cele spuse de gendarmĭ, dér de géba, căcĭ *tribunalul a dat ascultare gendarmilor ér nu lui.*

Prigonire pentru tricolorul românesc.

Fisolgăbirĕul cercului Sibiiu cu data de 20 Decemvre 1895 a osândit la câte 3 dile închisóre ordinară și purtarea cheltuelilor închisórei pe următorii învĕțătorĭ:

Nicolae Secărea în vêrstă de 27 de anĭ, necăsĕtorit, învĕțător în Petrifalĕu;

Irimia Roman, de 41 anĭ, căsĕtorit, învĕțător în Tălmăcel;

Todor Orlea de 25 anĭ, necăsĕtorit, învĕț. în Porceștĭ;

Pamfilie Bonda, de 24 anĭ, necăsĕtorit învĕț. tot în Porceștĭ, și

Todor Necșa învĕțător în Sad.

Osîndirea lor s'a făcut pentru o *transgresiune*, ce ar fi sĕvîrșit'o prin aceea, că în luna lui Maiŭ anul trecut, făcênd împreună o escursiune cu scolarii, atât ei, cât și scolarii au purtat însemne **tricolore naționale românesci** și la provocarea gendarmilor, de-a lĕpĕda tricolorul ei nu s'au supus, decât numai după ce de mai multe orĭ au fost provocațĭ.

E de însĕmnat, că și în casul de față osîndiții au fost cu toții până acum nepedepsițĭ. Invĕțătorul Todor Necșa, neprimind citațiunea la timp, a fost condamnat fără a fi fost la pertractare. A mai fost acusat și învĕțătorul *Nicolae Istrate* din Boița, dér fiind că a trecut în România, nu s'a adus judecată față cu el.

O prigonire unică.

Profesorul dela scóla de fete din Sibiiu Dr. Span a fost pus și el sub acusa §-lui 174, fiind-că la societatea agricolă a **recomandat vacile Pinzgan,** ér *gendarmii* au fasionat, că a *preamărit pe cei condamnațĭ în procesul Memorandului!!!*

Revista politică.

Guvernul unguresc în crisă? Atât în culoarele camerei cât și în diferitele cluburĭ parlamentare se vorbesce de mai multe dile despre faptul, că actualul guvern ungar *nu se mai póte susține*, și despre o eventuală *disolvare a camerei* deputaților. Miniștri aprópe di de di țin consilii și diarele guvernamentale în continuu amenință oposiția cu disolvarea camerei. In cercurile oposiționale se vorbesce mai mult despre aceea, că ministrul de culte și instrucțiune publică, Iuliu *Wlassics*, în urma procederei sale în afacerea Pulszky, și-a făcut *imposibilă* rĕmânerea sa în cabinet. De altă parte se mai dice și aceea, că *Bánffy* și-a slăbit fórte mult posiția prin dovada ce a dat'o despre *necapabilitatea* sa de a duce la sfêrșit pertractările cu Austria, privitor la *încheiarea pactului.* Ba diarul „Alkotmány“ întăresce faima, că ministrul-președinte Banffy, în urma stărilor nesuportabile în carĭ a ajuns cabinetul sĕu, cu ocasiunea proximei sale călătorii la Viena *va pune la disposiția monarchului portofoliile cabinetului ministerial.* Nu se póte sci cu siguritate întru cât sunt adevĕrate séu nu aceste faime și afirmărĭ, în tot casul însĕ una se póte constata, că adecă posiția cabinetului-Banffy s'a îngreunat fórte mult în timpul din urmă, prin atacurile vehemente ce le îndréptă oposiția asupra lui.

Corupțiune. De când cu scandalele cele marĭ de mâncătorii și înșelăciunĭ în paguba vistieriei statului, descoperite în timpul din urmă, în dieta ungurésca nu se mai vorbesce decât de corupțiune. Mult mai mare svon decât afacerea mâncătoriilor fișpanului Miklos face afacerea defraudărilor lui Carol *Pulszky*, directorul pinacotecei (galeriri de tablourĭ) din Budapesta. Pulszky a fost în sĕptĕmâna acésta cercetat de medicii tribunalului in casa de nebunĭ, unde îl băgase familia sa, ca sĕ-l scape de pedépsă. Medicii au aflat, că mintea lui nu e turburată, și pe basa acésta Pulszky a fosta ascultat de judele de instrucțiune, după ascultare a fost arestat și îndată și transportat în închisóre, unde se află acuma în arest preventiv. Se scrie, că Pulszky vorbesce fórte lămurit, și că nu dă semne de nebuniă, el și-a ales și un apĕrător pe Dr. Desideriu Nagy.

Până acum s'a constatat, că din sumă de aprópe 500,000 fl., (adecă un milion de coróne) banĭ, ce s'au dat pe mâna acestui om ușuratic ca sĕ cumpere tablourĭ de ertă din Italia, Pulszky a mâncat vre-o 60,000 fl., ér despre chipurile, ce le-a cumpĕrat încă nu se scie ce preț au, numai atâta se scie, că cel mai mare chip, care

---

slăbiciunile lor, și décă acestea odată ne sunt cunoscute, apoi nu ne mai trebue decât a fi ómenĭ cu inima la loc și cu ochii bunĭ în cap, spre a nimeri ținta. Décă Măriile Vóstre sunteți vênătorĭ adevĕrațĭ, apoi eu vĕ duc acolo, unde trebue sĕ ésă vênatul înaintea Măriilor Vóstre!

— Așa dér sĕ stai pe lângă noi și sĕ ne fi conducĕtor.

— Pré bucuros! Gândesc, că Mărrile Vóstre vețĭ fi mulțumițĭ, le rĕspunse Românul vênător.

Vênatul începù. Vênătorii se împrăștiară care încătrău, după ce se înțeleseră, că la *sfințit* éră sĕ se adune toțĭ la locul de unde s'au fost despărțit. Inalții vênătorĭ avură noroc, căcĭ o mulțime de vênat: epurĭ, vulpĭ, ș. a. le veniau în dreptul puscii și fură culcate la pămênt, pe care apoi Corbu le-au adunat.

In momentul, când vênătorii, mulțămițĭ cu resultatul gónei, voiau sĕ se întórcă spre locul de adunare, étă că se ivesce un porc mare sĕlbatic, care venì grohotind spre vênătorĭ, însĕ vĕdêndu-i, se întórse îndată și o luà la sănetósa. Vênătorii, nevoind a lăsa rara ocasiune de a încorona diua de astădĭ cu pușcarea unui porc sĕlbatic, se luară îndată după el, lăsând pe Corbu la vênatul pușcat. Il urmăriră peste délurĭ și peste văi, și în drépta și stânga, și înfocațĭ și iritațĭ, cum erau, ei nu băgară de sémă de calea, pe care au luaț'o, și că și sórele a început a apune, până ce în fine le scăpà porcul din vedere.

Se întórseră îndĕrĕt, dér nu mai sciură în care direcțiune sĕ o ia, ca sĕ ajungă la locul de adunare.

Incepură a sufla în corn; în zadar, nicĭ un rĕspuns nu se aude. Merseră cât merseră, până ce se făcuse nóptea întunecósă, fără de a puté eși din labirintul păduros! Vênătorii au rĕtăcit!

In acele timpurĭ Românii, cercațĭ și de hordele turcescĭ și de maroderii austriacĭ, se înarmaseră și se organisară în cete, după împrejurărĭ, spre apĕrarea moșiilor lor; formaseră un fel de corp de resbel deosebit și se apărau după cum era lipsa: când de Turcĭ, când de Germanĭ, altădată de amêndouĕ armatele purtătóre de resbel.

Luptele lor erau îndreptate în deosebĭ contra bandelor de maroderĭ și vagabondĭ, carĭ părăsiau armata austriacă, anume spre a umbla după jaf; dér mai cu sémă contra sĕlbătĕcimei turcescĭ, adusă de prin deșerturile Asiei și Africei, și carĭ, fanaticĭ cum erau, nu respectau nicĭ viéța, nicĭ averea poporului; prindeau pe Românĭ fără deosebire de secs și de etate, și îi vindeau ca sclavĭ în piețele orașelor turcescĭ. Una dintre aceste cete de Românĭ, bine armată și bine organisată, era aceea sub comanda lui *Petru Vancea*, — om de o statură uriașă, cu puterĭ erculane. El însufla respect și încredere în Românĭ, dér era tot-odată și spaima vagabondilor și maroderilor turcĭ și creștinĭ.

Din rĕsbunare pentru sórtea vitregă, ce urmăria pe Românĭ, el jurase împreună cu voinicii sĕi, sĕ-'șĭ rĕsbune asupra tuturor apăsătorilor și prădătorilor moșiilor lor, — și făcea minunĭ de vitejii cu voinicii sĕi. Retrași pe înălțimea munților păduroșĭ, stăteau la pândă ca vulturii acelor munțĭ, privind de acolo spre văile și căile de unde veneau prădătorii țĕrii lor; apoi câte-odată aruncându-se fără veste asupra contrarilor, îi suprindeau și duceau spaimă și mórte în mijlocul lor.

Lângă Vancea trăia și se distingea atât prin curajul ei, cât și prin ura neastêmpĕrată contra dușmanilor neamului român, soția lui, *Margarita*, carea lua și ea parte activă la tóte luptele bărbatului sĕu, ba adese-orĭ îșĭ lua singură o parte din ceata soțului, pleca din tabără și se ducea de făcea escursiunĭ pe socóta ei. Era vai și amar de acei vagabondĭ, maroderĭ séu Turcĭ, carĭ cădeau în mânile ei.

— Pentru fiă-care viéță de Român ucis: dece viețĭ de dușmanĭ, — acésta era tot-déuna judecata, ce-o făcea ea când judeca pe prisonierii căduțĭ în mânile ei.

De aceea nicĭ nu era mirare, că Vancea și soția lui erau urmărițĭ atât din partea Austriacilor, cât și din acea a Turcilor, promițându-se sume marĭ acelora, care i-ar aduce vii séu morțĭ în mânile lor.

Tabăra lui Vancea era aședată pe o poiană bine ascunsă și încungiurată de o pădure străbună; anevoiă ajungea piciorul omenesc acolo, de nu cum-va nu rĕtăcea séu era silit prin împrejurărĭ de acele, carĭ l'-au îndemnat și pe Vancea cu ceata sa a-șĭ căuta scăparea acolo.

Intr'o séră Vancea ședea lângă foc

a costat vre-o 65,000 fl. şi a fost cumpĕrat de Pulszky dela licitaţia galeriei „Scarpa“ prin mijlocirea unei aşa ḑise contese francese, nu e mai mult vrednic decât cel mult 12 mii florinĭ. Cunoscĕtorĭ de artă ca profesorul Bode din Berlin spun, că acel tablou nu e lucrat de vestitul Rafael, ci de un şcolar al lui Rombo, şi că în multe locurĭ a fost îndreptat de alt pictor, de-óre-ce cu timpul s'au tocit colorile. Mai departe s'a constatat, că multe obiecte de artă au fost cumpĕrate de Pulszky, dér n'au fost plătite, şi érăşĭ s'a dovedit, că frumósa galeriă de tablourĭ din Budapesta, pe care o cumpĕrase statul dela familia Eszterházi, este in cea mai mare neorênduială, că nu esistă până adĭ nicĭ măcar un catalog despre tablourile, ce se află acolo, şi este bănuială, că Pulszky a înstrăinat tablourĭ din galeriă. El avea un salar de vre-o 2500 fl. şi trăia ca un prinţ; în Italia îşĭ închiria câte un etagiu întreg in otelurile cele mai scumpe.

*

Oposiţia a atacat guvernul aspru din causa scandalului, Pulszky. Contele Apponyi a cerut se fiă cercetat tot lucrul de-o comisiune parlamentară, mai ales fiind-că s'a dovedit, că acea sumă colosală s'a dat lui Pulszky în 1894 şi 1895 în diferite rêndurĭ de către trei miniştri de culte sub cabinetul Wekerle şi Banffy, fără ca dieta sĕ fi votat acésta sumă pentru acel scop al cumpĕrărei de tablourĭ. Foştii miniştrii Wekerle şi Csaky s'au apĕrat cât au putut, ḑicênd, că au voit sĕ cumpere acele tablourĭ ca sĕ pótă deschide un museu pe timpul mileniului, asemenea şi Dr. Wlassics, dér totu-şĭ n'au putut tăgădui, că au lucrat de capul lor fără scirea dietei.

Erĭ s'a încheiat discuţia. Nu scim încă décă s'a votat erĭ séu nu asupra propunerei lui Apponyi. Dér ceea ce s'a vorbit în decursul desbaterii, pune destrăbălarea şi corupţiunea ce domnesce sub stăpânirea unguréscă, în lumina adevĕrată.

Intêmplările din Bulgaria. Prinţul *Ferdinand* al Bulgariei a declarat în manifestul sĕu către poporul bulgar, despre care manifest am fost amintit în numĕrul din Dumineca trecută, că fixésă sĕrbarea botezului fiiului sĕu *Boris* pe ḑiua de 2 v. c. El prin faptul acesta şi-a atras asupra-şĭ mânia *Papei*, care probabil îl va şi escomunica; de altă parte însĕ prin trecerea fiiului sĕu la ortodoxiă şi-a câştigat prietinia Rusiei. S'a împlinit apoi şi acel lucru mult dorit de prinţul bulgar, că *Sultanul a declarat a-l recunósce de domnitor al Bulgariei* şi l'a recomandat spre recunóscere şi celor-l'alte marĭ puterĭ.

Scirile, pe carĭ le primirăm până acum despre cele ce se întêmplă în Sofia, anunţă, că în 11 c. a sosit acolo *Exarchul* bulgar din Constantinopol, care va îndeplini botezul, şi că a fost primit cu mare pompă. Asemenea au sosit în 12 c. representanţii Sultanului: *Muzafar* Paşa şi *Kostaki Karatheodory* Paşa, cest din urmă învestit cu demnitatea unui ambasador estra-ordinar turcesc pe lângă persóna prinţului. In fine alaltăerĭ a sosit în Sofia şi representantul Ţarului Rusiei, generalul *Golenitscheff-Kutusoff*, care a fost primit la gară de însu-şĭ principele Ferdinand însoţit de tóte corporaţiunile oficióse şi în presenţa unui public fórte numĕros.

Dintre ambasadorii streinĭ din Constantinopol, ambasadorul austriac br. *Calice* a fost cel dintâiu, care a comunicat Porţii *recunóscerea* prinţului Ferdinand din partea guvernului sĕu. După el a urmat ambasadorul italian.

Cum îşĭ cunosc Moţii ómenii.

Ḑilele acestea a apărut în Bucurescĭ o broşură scrisă de Ion *Slavicĭ* sub titlul *„Tribuna şi tribuniştii“*. Vom spune pe scurt, că acéstă broşură e scrisă cu scop de-a face reclam companiei de certe şi de zizanii Slavicĭ-Brote. Slavicĭ îşĭ bate joc de Dr. Raţiu şi de luptătorii de faţă şi din trecut ai causei ardelenescĭ şi pledéză pentru o împăcăciune cu Br. Banffy pe basa revisuirei legei electorale.

Broşura acésta a făcut pretutindenea cea mai rea impresiune asupra ómenilor cunoscĕtorĭ şi cugetătorĭ. Ceea ce însĕ i-a pus mai mult în uimire este o adresă a Moţilor publicată ca reclam în numita broşură. In acéstă adresă Moţii se închină acelui Slavicĭ, care i-a batjocurit în cartea lui nemţéscă, ce a scris'o pentru plată, (Die Romänen der öst. ung. Monarchie) cu deosebire pe Bucĭumanĭ şi Ofenbăienĭ; ei declară de „prieten slăvit“ al Moţilor pe acel Slavicĭ, care la 1885, când era director la „Tribuna“, a scris despre Horia şi Cloşca: *„Horia şi Cloşca au fost franţĭ în róta călĕului, dreptatea s'a făcut*; omenirea şi-a primit satisfacţiunea“.

Şi în adresă sunt subscrişĭ şi urmaşĭ din nemul lui Cloşca!

Şi pentru-ce fapte s'a dat acea adresă? Pentru un nimernic articul scris în „Voinţa Naţională“ la 1893 in cestiunea Scărişorenilor şi vai de acest articul!

Ei bine, Alexandru Odobescu a scris carte de valore „Moţii şi Curcanii“.

Iosif Sterca Şuluţiu în o „Lacrimă fierbinte“ i-a ridicat pe Moţĭ în al şeptelea ceriu.

Nicolae Densuşianu a scris „Revoluţiunea lui Horia“ intr'un mod admirabil, tot pentru Moţi.

Teofil Frâncu cu Candrea au scris două volume marĭ tot pentru Moţi ş. a. şi a. şi toţĭ aceştia n'au fost învredniciţĭ sĕ priméscă dela Moţĭ măcar o simplă vorbă de mulţumire.

Dér Slavicĭ a sciut cum sĕ'şĭ facă reclam pentru articulul sĕu — şi pentru broşurile sale viitóre, arangiându-şĭ prin prietinii sĕi à la Sima a lui Iuon acel Album.

Aşa au fost Românii, ei nu şi-au cunoscut ómenii!

SCIRI ULTIME.

Bucurescĭ. 14 Februaie. Broşura lui Slavicĭ se rĕspândesce cu miile de exemplare în mod gratuit. Propaganda pentru dualism e pe faţă. Românii din „Suplex Libellus“ sunt batjocuriţĭ şi vechia şcólă naţionalistă din Blaşiu e arătată ca nesciind românesce.

— Moţii cei cu adresa s'au făcut de rîs. Sĕ mai poftéscă a-se lăuda cu Slavicĭ.

Bihorul.

— Februarie 1896.

Am aşteptat cu multă nerăbdare, ca o pénă mai ascuţită sĕ se ocupe cu starea decăḑută a Bihorului; precum şi cu modul de îmbunătăţire a acestei stărĭ, vĕd însĕ, că aşteptarea mea e zadarnică, ér poporaţiunea Bihorului pe ḑi ce merge se apropie mai tare de abisul peirei.

In firmă speranţă, că va urma şi lucéfărul, care va lumina calea către mântuire a poporului nostru bihorean, vin eu a pune în discusiune afacerea şi sper, că marele contingent al cărturarilor noştri născuţĭ în Bihor nu va fi cu nepăsare faţă de sórtea poporului din locul lor natal, unde sunt mormintele părinţilor, fraţilor şi amicilor lor bihorenĭ.

E lucru cunoscut, că Bihorul începênd dela Oradea mare până la marginele de către meaḑă ḑi, spre apus dela Tinca spre rĕsărit până în Ardeal are fórte puţin pământ arător, aşa că partea asta mare a comitatului voind a trăi din economia de câmp, pe lângămodul de economisare de astăḑĭ, piere de fóme.

Neavênd pământ de arat, dér până la segregare fiind la olaltă cu domnii de pământ, Bihorenii foloseau pentru păşunat codri şi munţii Bihorului fără a plăti daşdie. Astfel trăiau din economia vitelor şi trăiau binişor, avênd vite frumóse, — vitele aveau preţ, ér dărĭ erau puţine. După segregare însĕ treburile s'au reschimbat. Păşunatul trebuea sĕ-'l plătéscă cu banĭ scumpĭ, lemnăritul în pădure cu banĭ scumpĭ, păşiunile se împuţinară şi mărginiră, vitele scăḑură şi în preţ, şi degenerară în lipsa păşunilor; cu timpul crescură şi dările.

Acum déră nu au nicĭ ei, nicĭ vitele lor ce mânca, căcĭ pământurile nu produc atâta, cât le trebuesc lor şi vitelor lor într'un an; una pentru-că nu sciu lucra pământurile, ba nicĭ nu au cu ce le lucra acum, fiind fórte sĕracĭ, — alta, căcĭ în urma ocupaţiunii lor din'ainte s'au făcut cam greoi la lucru.

Acésta sórte o au şi cei de pe marginile Crişului repede.

Ce privesce starea Bihoreanului dela Tinca spre apus, spre apus-méḑă-nópte şi spre méḑă-nópte până la Oradea mare, deşi pământurile sunt mai bune, starea Bihorenilor însĕ nu este mai bună, una căcĭ şi aceştia s'au ocupat cu prăsit de vite, în urma cărei ocupaţiunĭ s'au dedat cu un traiu mai uşor, ér de altă parte streinii încă i-au copleşit, dela carĭ nimic bun n'au învĕţat.

Cine a cunoscut Bihorul înainte cu 20 de anĭ şi-'l vede astăḑĭ, îi vine sĕ deplângă starea lui scăpătată, ca profetul Ieremia asupra ruinelor Ierusalimului. In întunerec se luptă cu sĕrăcia, dér cu neisbânda pescelui ajuns la uscat, căcĭ mântuire nu află.

In mijlocul acestei prăpăstii singur şcólă ne póte mântui, ba acum la început nicĭ ea numai singură nu este de ajuns. Nóuĕ ne trebue astăḑĭ şi şcólă, dér şi pâne: *şcólă* pentru a cresce o generaţiune luminată şi harnică de-a trâi în lume, ér *pâne* pentru ca sĕ ne putem susţine viéţa până vom isbuti sĕ ne creăm un viitor mai bun.

Şi tóte acestea, după părerea mea nu le putem aştepta, decât deocamdată dela:

1) *O reuniune de agricultură,*
2) *O reuniune de consum şi*
3) *O Cassă de păstrare.*

Reuniunea de agricultură trebue sĕ îmbrăţişeze toţĭ ramii de economiă, anume: economia raţională a câmpului, prăsitul de vite în mod raţional, prăsirea viilor, unde e acomodată, grădinăritul, pomăritul, stupăritul şi mătăsăritul, cu atât mai vêrtos, fiind-că în Bihor toţĭ aceştĭ ramĭ de economiă se pot aplica şi conduce în modul cel mai norocos. Apoi arangiarea de esposiţiunĭ din toţĭ ramii de economiă ar stêrni dorul la lucru şi ambiţiunea de a avé aşa ceva; munca în mod raţional i-ar îmbunătăţi starea, aşa că în scurtă vreme şi cel mai slab sat ar puté avé şi susţiné învĕţător vrednic. Dér atuncĭ nicĭ el nu-şĭ va subtrage fiiul sĕu dela şcólă, ca sĕ-l pună lângă o vacă.

în tabĕra sa, şi privind la o căprióră, care se întorcea pe frigare, aştepta sĕ soséscă soţia, ce cu vre-o 30 de ómenĭ armaţĭ deja de diminéţă plecase sĕ audă cum stau trebile în vale. Şedea şi vorbea cu ortacii sĕi despre cele întêmplate, despre luptele lor cu Turcii şi cu maroderii, şi despre luptele între Austriacĭ şi Turcĭ.

Vorbind şi aruncându-şĭ din când în când ochii peste poiana şi în întunecimea codrului, după cum obicĭnuia sĕ facă pentru siguritate, vĕḑù de-odată o strălucire ca de o stea, vĕrsându-'şĭ razele sale până la dênsul. La început credea, că va fi vre-o pétră sclipiciósă, dér după ce privì mai înadins într'acolo, vĕḑù, că lucrul acela sclipicios nu stă pe loc, ci se mişcă încóce şi încolo. Curios sĕ vadă, ce e, se apropià de acel loc, când de-odată se audì o vorbă în limba nemţéscă:

— Bună séra domnule!

— Mulţămim! Dér cine sunteţĭ d-vóstrĕ? întrebà Vancea, care se afla faţă în faţă cu douĕ persóne îmbrăcate în haine elegante, avênd pe piepturile lor mai multe ordurĭ şi medalii strălucitóre.

— Eu sunt marele duce de Toscana, şi acesta este fratele meu, marele duce de Lotaringia! Adĭ diminéţă am plecat din tabăra imperială dela Slatina la vênat, am rĕtăcit, şi după un mers de mai multe óre pline de greutăţĭ nespuse, vĕḑênd din depărtare focul acesta, am luat direcţiunea spre el, nĕdăjduind, că vom da de ómenĭ, carĭ ne-ar aduce érăşĭ îndĕrĕt în tabăra, de unde am plecat. — Dér cine eştĭ d-ta, şi cine sunt ómenii aceia, carĭ şed împrejurul focului?

— Eu sunt Petru Vancea, ér ómenii aceia sunt tovarĕşii mei la bine şi la rĕu.

— Ah! D-ta eştĭ Vancea, renumitul rĕsboinic! Am auḑit despre d-ta şi sciu, că eştĭ urmărit din partea tribunalului militar. Ei! Ĕtă acuma am căḑut noi în mânile d-tale. Spune-ne condiţiunile, cu carĭ ne-ai îndrepta érăşĭ îndĕrĕt, orĭ dóră vei voi sĕ facĭ altceva cu noi?

— Nu, Măria Ta! Vĕḑêndu-vĕ în nenorocire şi mai slabĭ ca noi, étă ne închinăm înaintea Măriilor Vóstre şi vĕ rugăm a dispune de noi şi de viéţa nóstră! Eu mĕ simt fericit de-a vedé pe Măriile Vóstre în tabĕra mea. Vĕ învit sĕ vĕ apropiaţĭ şi sĕ vĕ aşeḑaţĭ în mijlocul nostru, garantându-vĕ siguranţa înaltelor persóne cu capul şi cu viéţa mea!

— Ai dreptate! Suntem prea obosiţĭ şi flămânḑĭ, căcĭ afară de dejunul de adĭ diminéţă, încă n'am gustat nimica.

— Cu atât mai cu poftă veţĭ gusta o bucăţică din căprióra de pe frigare, ce îndată va fi gata.

Apropiindu-se vênătorii de foc, ómenii dimprejurul focului se sculară îndată şi, vĕḑênd persónele distinse, însoţite de comandantul lor, cu pălăria în mână se retraserĕ la o parte.

Vênătorii, mai mult curioşĭ, decât îngrigiaţĭ, aruncară o privire asupra situaţiunei întregĭ, apoi se aşeḑară pe nisce scaune micĭ lângă foc.

— Aicĭ vieţuescĭ d-ta d-le Vancea? întrebă marele duce de Lotaringia. Ce plăcută e viéţa acésta! Eştĭ regele munţilor, căcĭ ḑĕu, greu ar fi a străbate până aicĭ. Trebue sĕ fiă tare plăcut a trăi aicĭ?

— In timpurĭ de pace, da, Măria Ta; căcĭ atuncĭ rĕsunau aceştĭ munţĭ şi codri vechĭ de doinele şi chiotele păstorilor noştri; însĕ astădĭ, când vetrele nóstre stau derîmate şi părăsite, ér noi — siliţĭ de neajunsurile resbelului, care bântue ţĕrişóra nóstră, — ne aflăm aicĭ, ca nisce ómenĭ fără căpătâiŭ; când armata imperială şi cea turcéscă de-o potrivă ne despóe şi jăfue: astăḑĭ, Măria Ta, nu vei vedé decât feţe triste şi posomorîte, bărbaţĭ desperaţĭ şi hotărîţĭ, a-şĭ rĕsbuna pentru trista sórte ce-i apasă ne'ncetat.

— Acésta am înţeles'o şi noi; şi de aceea a dus numele d-tale spaima între toţĭ, carĭ îl aud! Se vorbesce, că d-ta prindĭ şi spênḑurĭ soldaţĭ ai Maiestăţii Sale împĕratului. Nu e mirare, décă tribunalul imperial se silesce cu orĭ ce preţ a delătura un pericol atât de mare, punênd un preţ însĕmnat pe capul d-tale.

— Fiă cu iertare, Măria Ta; dér eu cred, că între armata regulată şi activă împĕrătéscă şi între bandele de maroderĭ şi de vagabonḑĭ, carĭ o urméză şi ocolesc, carĭ se deprind numai şi numai cu foc, cu jaf şi cu omorurĭ; eu cred, că între aceştia este o mare deosebire! Acésta fiind aşa, ar fi un lucru de rîs a crede, că eu cu o mână de ómenĭ sĕ mĕ opun şi sĕ mĕ lupt contra trupelor regulate; ér pe de altă parte nu pot crede, că Maiestatea Sa ar socoti ca

Reuniunea de agricultură, e drept, ni-ar aduce mare folos, însĕ lipsind *Reuniunea de consum*, folosul ar trece în punga strĕinului; așa-déră înfiinţând și avênd una, trebue sĕ avem și pe cealaltă. Ba reuniunea de consum așa trebue întocmită, ca și în cel mai neînsemnat sat locuit de Românĭ sĕ-i ajungă capĕtul, de-órece Reuniunea de consum ar trebui sĕ fiă sentinela Reuniunei de agricultură, care în tot timpul și locul sĕ fiă în curat și în conscienţa vieţii și activităţii poporului nostru.

Coróna creaţiunei Dumnedeescĭ e omul, ér coróna acestor două instituţiunĭ ar fi *o casă de pĕstrare*, cât de mică la început.

Garanţia reușirii și trăiniciei celor două Reuniunĭ ar fi ea; ea ar fi scutul și mântuirea poporului de lipitorĭ strĕine, ér opera întrégă ar fi risipirea întunerecului, alungarea lenei și stîrpirea sĕrăciei din mijlocul poporului nostru.

Acéstă operă lipsesce nu numai Bihorului, ci lipsesce tuturor comitatelor locuite de Românĭ, carĭ nu cu mult stau înaintea Bihorului, măcarcă au pămênturĭ întinse și roditóre. *Aradul*, *Carașiul*, *Timișul*, *Torontalul*, *Cianadul*, *Bichișul* și mai ușor ar puté face lucrurĭ marĭ și neperitóre, însĕ nouĕ ne mai place a umbla după potcóve de cai morţĭ, decât după binele nostru și al poporului.

Sunt de firmă credinţă, că décă inteligenţa nóstră nu va fi nepăsătóre faţă de sórtea poporului, décă ar voi sĕ înţelégă odată, că sórtea ei e strîns legată de sórtea poporului, pe care ţine că-'l conduce, n'ar mai sta nicĭ un moment pe gândurĭ, ci s'ar arunca în luptă pentru a da viéţă acestei opere; décă ar dĕrîma păretele despărţitor dintre domn, preot, învĕţător, industriaș și ţĕran, décă ar nimici păretele de vrajbă al confesionalismului, și décă ar mai fi și numai puţin zel, atuncĭ în scurtă vreme am avé o fortăréţă, pe care dușmanul în vecĭ n'ar avé armă de a-o cuceri.

Petra grăitóre 1896.

Esilatul Bihorului.

Supĕrările „compatrioţilor" noștri maghiarĭ.

Se scie prea bine, că dintre tóte cestiunile, de carĭ se simt înghimpaţĭ „compatrioţii" noștri maghiarĭ, cestiunea *scólelor naţionalităţilor nemaghiare* din Ungaria este aceea, care îi înghimpă și îi supĕră mai mult. Sĕ fiă după dênșii. și sĕ pótă, ei ar închide fără cruţare tóte scólele nemaghiare din Ungaria. Intenţiunile lor și-le tradéză „compatrioţii" noștri mai ales cu ocasiunea desbaterilor din cameră, privitor la bugetul ministerului de culte, unde, după cum am vĕdut și dilele din urmă, în tot momentul se face amintire despre scólele naţionaliste, fiind aceste timbrate ca cuiburĭ de *agitare daco-romanistă și panslavistă*.

De aci urméză, că și în pressa maghiară se discută fórte mult asupra scólelor naţionaliste și mai ales asupra *scólelor românescĭ*. Étă aci mai la vale reproducem două scirĭ din două foi maghiare, carĭ se ocupă cu cestiunĭ scolare de ale nóstre, și lăsăm în sarcina fiă-cărui cetitor sĕ-șĭ facă la ele comentarele sale.

Sub titlul: „*Stărĭ scolastice triste*" diarul „*Magyar Hirlap*" scrie următórele: In comuna Groșĭ din vecinătatea Lipovei — cum ne anunţă corespondentul nostru — domnesc raporturĭ scolare fórte curióse. Deja de anĭ scóla nu are învĕţător regulat, și de present instrucţiunea și crescerea copiilor este încredinţată unui *ţĕran valah opincar*, care sĕ înţelege se ocupă cu lucrurĭ cu totului tot de altă natură. E de mirat, că episcopul *Meţian* sufere acésta stare, dér e și mai mult de mirat, că inspectorul scolar nu aprehendéză întru nimica contra acestei stărĭ.

Diarul „*Magyarország*", scrie sub titlul „*Valachĭ și scola maghiară*" următorele: De când în comuna Berzova din com. Aradului esistă școlă maghiară, de atuncĭ poporul valah îșĭ trimite copiiĭ în școla maghiară, așa încât din școla care s'a împlut până la îndesuială, au trebuit sĕ fiă respinșĭ acei carĭ s'au însciinţat mai târdiu. Faptul acesta îĭ dóre fórte mult pe bărbaţii conducĕtorĭ ai *Daco-românilor* de acolo, al căror cap mai înverșunat este preotul gr. or. *Iosif Clombeșiu*, care pune totul în mișcare pentru de-a reţiné pe popor, ca acesta sĕ-șĭ dea copiiĭ în școla maghiară. Dér e zadarnică mĕnia sa, căcĭ s'a întâmplat spre scandalisarea popii și acel cas, că însușĭ învĕţătorul școlei poporale române, *Vaszelián Popovics* și-a dat doi copii ai sĕi în școla maghiară(!!). Lucrul acesta întru atâta a supĕrat pe popa, încât și-a scos pe cele două fetiţe ale sale din scóla lui Popovics și le-a dus într'o școlă *daco romană* din alta comună. Orĭ care om cu minte va înţelege, că acela, care în Ungaria scie vorbi ungaresce, ajunge mai departe decât acela, care nu scie ungaresce.

SCIRILE DILEI.

— 3 (15) Februarie.

Academia română. Erĭ în 2 c. Academia Română a ţinut ședinţă publică. S'au făcut următórele lecturĭ: D. B. P. *Hașdeu*: „Călĕtoria lui Priscus la curtea lui Atila"; D-l D. C. *Ollănescu*; „O nouă pagină din istoria teatrului român": D-l Gr. G. *Tocilescu*; „Cartea de hotărnicie a orașului Callatis, și câte-va decrete de proxenie ale cetăţilor Tomi și Istropolis".

—o—

Cel mai scump vin. Șeful casei Rotschild din Frankfurt, baronul Willy de Rotschild s'a îmbolnăvit dilele trecute de influenţă. Doctorul i-a prescris sĕ bea un vin tare și vechiŭ din Ungaria, de care se scia că are un om privat din Frakfurt. Rotschild se îndreptà către acesta cu rugarea sĕ-i vêndă câte-va sticle de vin de Tokaj. Privatierul îi trimise cincĭ sticle, respinse însĕ de-a primi vr'o plată. Atuncĭ bar. Rotschild lăsà se se dăruéscă sĕracilor din Frankfurt pentru fiă-care sticlă de Tokaj câte *o miiă de marce*. Se scie că vinul de Tokaj este unul dintre cele mai vestite și bune vinurĭ din lume, de aceea el este și fórte scump, mai ales de când nu se mai produce, din causă că filoxera a nimicit tóte viile din Tokaj. Cu tóte acestea până acum încă nimenĭ n'a plătit acest vin așa de scump, ca br. Rotschild.

—o—

Intre Bulgaria și România. Cetim în „Ziua": O nouă convorbire telefonică a fost ierĭ după amédĭ între direcţiunile generale ale poștelor și telegrafelor bulgare și române. S'a esprimat dorinţa de a-se mai strînge mai mult relaţiunile între cele două state vecine. D-l Stoianovitz, directorul general al poștelor buglare, a dis că are de gând a veni la Bucurescĭ după botezul prinţului Boris, spre a începe tratatărĭ pentru stabilirea unui fir direct între Bucurescĭ și Rusciuk, care sĕ fiă legat cu cel dintre Rusciuk-Sofia prin Plevna. Décă tratările vor reuși se va aduce o mare înlesnire comunicaţiunilor telegrafice și telefonice, precum și relaţiunilor comerciale și de prietenie dintre cele două state vecine.

—o—

Serata oficerilor. Corpul oficerilor dela armata comună și dela honvedime din garnisóna-Brașov va arangia Vinerĭ, în 27 c. o serată în sala de concerte, la mese întinse. Cu acéstă ocasiune între alte piese musicale și producţiunĭ comice se va cânta și întroducerea din opera „Trompeter von Säkkingen". Invitărĭ speciale nu se trimit, ci rĕmân în valóre invitările trimise la petrecerile oficierescĭ de mai înainte. Bilete de galeria se pot căpĕta dela membri comitetului arangiator. Inceputul precis la 8 óre séra; în decursul representaţiilor ușile salei vor fi închise.

—o—

Nou medic român. Ni-se scrie: „Simpaticul și vrednicul tînĕr universitar, d-l Ioan *Rednic* din Dragomirescĭ (Marmaţia). după ce a trecut cu strălucit succes tóte rigorósele, — Sâmbătă în 15 l. c. va fi promovat la gradul de *Doctor* în sciinţele *medicale* universale". — Felicităm pe tînĕrul Doctor român!

Prânz diplomatic. Un mare prânz diplomatic a avut loc Joi în Bucurescĭ la hotelul Legaţiunei imperiale a Rusiei, în onórea d-lui președinte al consiliului, ministru al afacerilor străine, și a d-nei Zoe Sturdza. Printre comesenii Exc. Sale d-lui de Fonton erau E. E L. L. contele de Leyden, ministrul Germaniei; contele d'Aubigny, ministrul Francei; baronul d'Aehrenthal, ministrul Austro-Ungariei; d-l ministru al lucrărilor publice și d-na Iosefina Stoicescu; principele Gortschacof; contele și contesa de Thürn; d-l Dr. I. Kalinderu, administratorul domeniului corónei, d-l Al. Beldiman, ministrul român la Berlin, d-l Dim. I. Ghica, secretar general al ministerului afacerilor străine; Rustem-bey, prim secretar al Legaţiunei Turciei, etc.

—o—

Piese de 10 cr. Mulţĭ au început a nu mai primi piesele vechĭ de 10 cr. (piţulele). Observăm însĕ că banii aceștia ies din circulaţia dilnică *numai* cu sfîrșitul anului 1896. După terminul acesta încă se vor primi de către tóte perceptoratele regescĭ *până la sfîrșitul anului 1898.*

—o—

Fiiul d-lui Sturdza. Foile de dincolo spun, că fiiul ministrului-președinte român. d-l locotenent Alexandru D. Surdza primind un concediu de câte-va sĕptĕmânĭ, a sosit în Bucurescĭ. D-l Locotenent își continuă studiile sale militare în Germania și în momentul de faţă face parte din batalionul de geniu din Berlin.

—o—

Frecuenţa la universitatea din Cernăuţĭ. In semestrul de érnă al acestui an, universitatea din Cernăuţĭ a fost frecuentată de 376 auditorĭ și anume: Teologĭ: 54 ordinarĭ și 2 estra-ordinarĭ. Iuriștĭ: 247 ordinarĭ și 25 estra-ordinarĭ. Filosofi: 26 ordinarĭ și 11 estra-ordinarĭ și 11 farmaciștĭ. După naţionalitate: 184 Germanĭ (între carĭ 145 Jidanĭ), 1 Maghiar, 107 Românĭ, 33 Rutenĭ, 44 Polonĭ, 6 Sêrbĭ și 2 Armenĭ. După confesiune 123 ort. or., 2 arm. or., 70 rom. cat., 22 gr. cat., 6 arm. cat., 7 evang. și 145 mosaicĭ.

—o—

Un tată, care-'șĭ scapă fata și se înécă el. Cetim în „Românul". Locuitorul Radu Mateiu, din comuna Spetenĭ, judeţul Ialomiţa în România, se întorcea în diua de 25 Ianuarie n. dela Urzicenĭ, unde fusese sĕ târguéscă de nuntă, însoţit de femeea, de fiica sa și de tinerul Stan Lazăr, pe care trebuia sĕ-'l facă ginere. Pe la órele șése séra, au ajuns la rîul Ialomiţa și au voit sĕ trécă pe ghiaţă; fata a mers înaintea celor doi bărbaţĭ. Dér pe la un loc ghiaţa s'a rupt sub dênsa și fata a căḍut în apă. Atuncĭ tatăl, audind ţipetele fetei, a sărit după dênsa, a prins'o înainte de-a o răpì curentul și a ajutat'o sĕ iasă pe ghiaţă scăpênd numai cu nisce neînsemnate tăieturĭ făcute de ghiaţă pe corp. Când însĕ,

---

pe soldaţii sĕi acele cete de maroderĭ și de vagabondĭ, îmbrăcate în haine militare, carĭ prin crudimele lor neomenescĭ înjosesc numele armatei împĕrătescĭ și aţîţă pe ai noștri! Mie îmĭ este prea bine cunoscut, că legile militare pedepsesc jaful cu mórtea: durere, că aplicarea legii e mai grea, decât facerea ei. De aceea noi, poporul moșnean din Bănat, ne-am strîns rêndurile pentru nimicirea lor; o facem nu numai în interesul nostru, cum spusei, ci și în al armatei împĕrătescĭ! Și în semn de recunoscinţă și de mulţumire, tribunalul militar al Maiestăţii Sale ne urmăresce, ba în cas de ne deprinde, ne spêndură, și pentru ce? Pentru-că cutezăm a ne apĕra singurĭ moșiile nóstre, din lipsa sprijinului și ajutorului armatei împĕrătescĭ, a cărei sfântă datorinţă ar fi, a ne scuti viéţa și averea nóstră!

— Ai dreptate, Vancea! îi rĕspunse ducele de Lotaringia; îţĭ mărturisesc, că acuma pricep și eu posiţiunea grozavă a poporului român faţă cu armatele bătăușe de pe teritoriul Bănatului. Iţĭ promit însĕ, că întorcându-ne sănĕtoșĭ în tabĕră, voiŭ lucra împreună cu fratele meu, pentru iertarea tuturor acelora, carĭ ca D-ta au fost siliţĭ a apuca armele spre un scop atât de drept și de nobil, spre apĕrarea familiei și a vieţii sale!... Sper, că vei fi mulţămit cu noi; étă parola!

— Măria Ta, lasă-mĕ sĕ sărut mâna acésta! esclamà Vancea ingenunchind. Apoi îndreptându-se spre confraţii sĕi, carĭ priveau cu curiositate la cele ce se petreceau lângă foc, dér fără a pricepe ceva din cuvintele lor rostite în limba nemţéscă, le dise:

— Audiţĭ, fraţilor! Avem în mijlocul nostru doi óspeţĭ de neam împĕrătesc, carĭ mergênd, ca în povestile nóstre, la vênat, au rĕtăcit și astfel au dat de noi și și-au încredinţat viéta în mânile nóstre! După destăinuirile primite acum dela mine, Măriile Lor s'au convins despre grelele împrejurărĭ, ce ne-au silit sĕ părăsim vetrele nóstre și sĕ purtăm un resbel pe viéţă și mórte; recunosc îndreptăţirea luptelor nóstre pentru esistenţă și promit, că vor stăruì, ca caracterul luptelor nóstre de până astădĭ sĕ se recunóscă din partea armatei imperiale ca just și drept: ei vor face sĕ se ștérgă proscripţiunea decretată din partea tribunalului împĕrătesc asupra nóstră!... Sĕ me înţelegeţĭ bine, ce va sĕ dică acésta! Va sĕ dică adecă, că noi vom avé a lupta și d'aci înainte contra tâlharilor îmbrăcaţĭ în haine împĕrătescĭ, însĕ aceștia nu o sĕ mai fiă priviţĭ și scutiţĭ ca ostașĭ împĕrătescĭ, dér nicĭ noi mai mult ameninţaţĭ cu spândurătórea, ci ni-se va recunósce dreptul de a-i urmărì și nimicì chiar în interesul bine înţeles al armatei și al nostru!.. Va sĕ dică, d'aci înainte armata împĕrătéscă nu ne va fi un dușman, care ne combate, ci un aliat și un sprijinitor, care ne va sta întru ajutor în apĕrarea familiei și averei nóstre!

Vĕ provoc, fratilor, sĕ punem jurămênt în mânile Măriilor Lor, cum-că și noi din parte-ne vom fi pururea supușĭ credinciosĭ ai Maiestăţii Sale împĕratului; tot-déuna gata a ne jertfi viéţa și averea pentru susţinerea gloriosului Tron al casei habsburgice, cât și pentru esistenţa nóstră naţională românéscă!... Sĕ jurăm!

— Jurăm! Jurăm! rĕspunseră voinicii sĕi, grupându-se împrejurul înalţilor principĭ.

— Sĕ trăiţĭ, Măriile Vóstre!... Aţĭ audit jurămêntul voinicilor mei? In credinţă pe Român nu-l întrece nimenĭ în lume! Acuma sĕ mâncăm ceva și sĕ plecăm.

— Da, da, sĕ mâncăm ceva, căcĭ noi suntem flămândĭ; îi rĕspunse marele duce de Toscana suridênd.

Se așternù în pripă masa, la care se aședară amêndoi înalţii óspeţĭ, apoi se desfătară la o bucată de căprióră, gustând din când în când și câte-un pahar cu vin de Moldova. Căpitanul Vancea servia la masă. După ce fuseră gata, Vancea se retrase, ca sĕ mănânce și el ceva.

Se audiră de-odată trei pușcăturĭ din depărtare. Din tabĕra lui Vancea rĕspund alte trei.

— Mulţămită Domnului! Eram îngrijat, că 'i-se va fi întêmplat ceva!

— Ce va sĕ dică aceste pușcăturĭ? întrebà marele duce de Toscana.

— E semnul, că se apropiă soţia mea cu o parte din céta nóstră și întrébă, décă aerul e curat la noi; décă e curat, noi sĕ rĕspundem tot cu atâtea pușcăturĭ.

— Unde a fost soţia d-tale?

— A plecat în vale, sĕ vadă cum stau trebile pe acolo.

nenorocitul părinte a voit sĕ iasă și el afară, ghiața s'a rupt mai rĕu, și, neputând lupta în contra curentului, a fost luat de curent sub ghiață, înainte de a puté ceilalțĭ sĕ-i dea vre-un ajutor, și astfel a căḑut victimă devotamentului sĕu părintesc.

—o—

Mórtea unui compositor musical. Ambroise Thomas, unul dintre cei mai renumițĭ compositorĭ francesĭ a murit alaltăeri în Paris. Mai cunoscute și apreciate sunt operele lui „Mignon“ și „Hamlet“.

—o—

Cununiă. Din Focșanĭ ni-se anunță cununia d-lui *Andreiu Coleșiu* cu d-ra *Maria T. Boiu.* — Dorim fericirei tinerei părechĭ!

—o—

Prelegere despre anghină. Miercurĭ a fost la Institutul de Bacteriologie în Bucurescĭ a treia conferință sciintifică. A vorbit d-l Dr. *Babeş* despre *Difterie* séu anghina. Invĕțatul doctor, după ce a esplicat natura și grozăvia acestei teribile bóle, care ne seceră copii, a espus tratamentul numit *serotherapie*, al Doctorilor Roux și Behring, care a dat resultate așa de minunate până acum.

—o—

Rectificare. In N-rul 25 al „*Gaz. Trans.*“ in articulul de fond: „*Politica nănașului*“, colóna 1. șirul al 10-lea în loc de: „Țarul Alexandru III. al Rusiei“ sĕ se cetéscă: „*Țarul Nicolae II. al Rusiei*“, asemenea și la colóna 2 rêndul a 4-lea de sus.

Viriliștii românĭ din comitatul Albei de jos.

In comitatul Albei de jos, după cum aflăm din lista oficială a viriliștilor pe an. 1896, sunt cu totul 190 viriliștĭ. Locul întâiu între aceștia îl ocupă episcopul romano-catolic din Alba-Iulia, Francisc Lōnhardt, care plătesce o dare de 8569 fl. 85 cr. Cel din urmă virilist din comitat plătesce dare 147 fl. 45 cr.

Viriliștĭ românĭ sunt în acest comitat 26. Cel dintâiu între viriliștii românĭ este Escelența Sa Metropolitul din Blașiu, *Dr. Victor Mihalyi*, care plătesce dare 2749 fl. 5 cr. și este al 5-lea între viriliștii din comitat. Lista întrégă a viriliștilor românĭ, așa cum sunt înșirațĭ în lista oficială, este acésta:

Dr. Victor Mihalyi, Metropolit în Blașiu; Ioan M. Moldovan, canonic în Blașiu; Ioan Cirlea, proprietar în Alba-Iulia; Lud. Moldovan, farmacist în Roșia; Ión Rusan, proprietar în Micentea; Dr. Augustiu Dumitrean, medic în Budapesta; Victor Bariț, notar în Bucium; Alexandru Filip, adv. în Abrud; Mihaiu Cirlea, notar public r. în Abrud; Rubiu Patița, advocat în Alba-Iulia; Petru Paul, proprietar în Zlatna; George Bocăniciu, comerciant în Roșia, George Vișia, proprietar în Zlatna; Constantin Colbasi, proprietar în Spring; George Ivașcu, comerciant în Abrud; Dr. Alexandru Pop, medic în Blașiu; Iosif Cornea, propriet. de mine în Roșia; Francisc Butean, preot în Bărăbanț; Iosif Munteau, proprietar în Bărăbanț; Nicolae Barbu, advocat în Alba-Iulia; Basiliu Turcu, proprietar în Blașiu; Ioan Coșeriu, advocat în Alba-Iulia; Petru Fizeșan, propriet. de mine în Abrud; Ștefan Pop, protop. în Mihalț; Iosif Crișian, advocat în Abrud; Simeon Toderic, proprietar în Cricău.

In asĕmĕnare cu lista din 1893, numĕrul viriliștilor românĭ a crescut cu vre-o trei, fiind atuncĭ între 193 viriliștĭ din comitat numai 23 Românĭ, ér acum între 190 sunt 26 Românĭ. Relativ însĕ mai bine sunt representațĭ *Jidanii*, carĭ au ajuns sĕ aibă până acum vre-o *50 de viriliștĭ*, deși între locuitorii din comitat ei sunt cei mai puținĭ. Ce privesce pe Românĭ, carĭ în acel comitat formézĕ majoritatea poporațiunei, numĕrul viriliștilor lor este fórte mic. De-altmintrelea față de Românĭ nicĭ listele viriliștilor nu sunt făcute după dreptate, după cum fórte bine se arată acésta și într'o corespondență ce ni-se trimite din Alba-Iulia și pe care o vom publica altă-dată:

Dare de sémă și mulțămită publică.

Societatea Sodalilor românĭ din Brașov îșĭ împlinesce plăcuta datoriă, de-a esprima și pe acéstă cale profunda sa mulțămită și recunoscință On. Public român din loc și împrejurime, care și de astă-dată nĭ-a dat tot sprijinul posibil la frumósa reușită morală și materială a Producțiunei arangiate în ḑilele de Crăciun, 25 Decemvre v. 1895.

In deosebĭ mulțumim pentru suprasolvirĭ marinimóse D-lor: I. Bran de Lemeni cu fl. 2; Mih. A. Popovicĭ 1 fl. 20 cr. Mih. G. Stănescu 1 fl; P. Nemeș 1 fl; G. Zĕrnovén 60 cr; N. Senius 40 cr; I. Lupu 40 cr.

Venitul curat al producțiunei a fost *88 fl. 80 cr.*

Brașov, 25 Ianuarie v. 1896.

A. Vlaicu, președinte. V. Meșota, cassar.

HIGIENA.

Sfaturĭ pentru cei ce pórtă ochielarĭ.

Sunt mulțĭ ómenĭ, carĭ au neapĕrata lipsă de ochielarĭ pentru-ca sĕ pótă vedea în apropriere séu în depărtare. Décă omul odată e silit sĕ pórte ochielarĭ, atuncĭ trebue sĕ-șĭ facă regulă ca întru cât sĕ póte sĕ pórte sticle mai puțin tarĭ, căcĭ dealt-cum vederea se slăbesce și în scurt timp omul e silit sĕ pórte sticle și mai tarĭ.

Când cine-va se folosesce de ochielarĭ, trebue sĕ-i țină cât se póte mai apropiațĭ de ochĭ și sĕ-i așeḑe așa, încât stictele sĕ fiă perpendiculare pe osia luminei ochilor; se nu se pórte ochielarii prea depărtațĭ de ochĭ și se nu se lase sĕ alunece pe nas, deóre-ce sticlele atuncĭ nu mai sunt paralele cu lumina (irisul) ochiului și prin aceea schimbă modul de refracțiune a luminei și tăria ochilor. Dér cu tóte aceste sĕ nu se pună prea aprópe ochielarii de ochĭ, pentru că pleópele atuncĭ în continu se frécă de sticle.

Ochielarii au lipsă de óre care grige, pentru-ca sticlele lor sĕ fiă tot-déuna destul de curate. Căldura, praful și altele întunecă pe nesimțite transparența sticlelor; de aceea ele trebue șterse din când în când și trebue păstrate tot-déuna curate.

Mai bine este, ca omul séra sĕ se foloséscă de o lampă decât de o lumînare, pentru-că o lumînare prea slabă obosesce vederea, din causă, că ochii trebuesc sĕ se silésca a deosebi lucrurile, carĭ nu sunt luminate destul de bine. Când cetițĭ, séu când lucrațĭ séra la lumină, e bine ca lampa sĕ aibă un glob de sticlă nestraveḑeciósă, séu de hârtie verde. Lumina trecută astfel prin sticla globului se concentréză pe masa de lucru, ér în odaie este o întunecealā, și astfel ochii se vor obosi cu mult mai puțin.

Când lucrațĭ, avețĭ grije ca gâtul sĕ nu vĕ fiă prea strîns și pântecele sĕ vĕ fiă apĕsat, nu vĕ aplecațĭ prea tare, nu lucrațĭ prea mult cu capul aplecat pe masă, asupra lucrului; nu lăsațĭ ca picióreie sĕ vi se răcéscă, pentru-că acestea mână sângele la cap și tulbură ochii.

Nu este bine nicĭ-odată sĕ lucrațĭ îndată după mâncare, pentru-că de aicĭ se întêmplă adeseorĭ, că mistuirea vĕ face rĕu, capul se îngreuiază, ochii se tulbură și în fine mai adeseori se întêmplă, că lucrul fĕcut nu-i de nicĭ un preț.

Grijițĭ cu cea mai mare băgare de sémă, ca sĕ nu vi-se adune sângele în cap, pentru-că din causa acésta vețĭ suferi fórte multe durerĭ de ochĭ. Incunjurațĭ mai cu sémă de-a mânca prea mult, orĭ de-a bea prea mult, pentru-că acestea încarcă prea tare stomacul și de aci provin cele mai marĭ durerĭ.

Când se i-au pentru câte-va momente ochielarii dela ochĭ nu trebue pușĭ cu fața sticlelor pe masă ca sĕ nu se sgărie sticlele, ci tot-déuna astfel sĕ fiă pușĭ, încât sĕ fiă scutițĭ de sîrmele lor.

Când lucrurile nu se vĕd destul de bine, atuncĭ nu stațĭ fără ochielarĭ; pentru-că lipsa ochielarilor, când ei sunt necesarĭ, obosesce ochii și slăbesce vederea din ce în ce mai mult.

In decursul lucrului odichnițĭ-vĕ des ochii; așa când cetițĭ, scriețĭ, lăsațĭ lucrul din când în când câte-va momente, și vĕ îndreptațĭ privirea spre locurile cele mai întunecóse și mai depărtate din odaiă. Aceste pause, carĭ duréză numai câte-va minute, vĕ ajută ca sĕ lucrațĭ timp mai îndelungat fără sĕ vĕ obosițĭ.

Prea mult lucru încă nu e bun, și îndată-ce simțițĭ, că ochii s'au obosit se încetațĭ de a lucra; la din contră vețĭ simți în curênd fierbințală la ochĭ, pleópele se îngreunză, și vețĭ căpĕta durerĭ de cap.

Incunjurațĭ de a lucra séra la lucrurĭ migălóse séu mărunte. Lucrul prea mult la lumina unei lampe și mai ales la lumina gazului, slăbesce deja ochii obosițĭ, și le micesce veḑul. Mai bine este dér, ca omul sĕ lucre peste ḑi, și décă cetițĭ orĭ scriețĭ séra, atuncĭ se vĕ grijițĭ ochii, și se vĕ ferițĭ de vighierile prea lungĭ, căcĭ lumina obosind ochii, le slăbesce puterea veḑului.

Facețĭ plimbărĭ cât de dese, umblațĭ mult; facețĭ cât de multe mișcărĭ gimnastice. Prin acestea sănĕtatea corpului va fi mai bună de-o parte, ér de altă parte pentru ochĭ încă va fi folositor, pentru-că ochii în timpul acela vor avé un repaus.

Nu cetițĭ nicĭ-odată când umblațĭ repede, nu cetițĭ când sunteți în trăsură séu în tren; pentru că mișcările, ce le face trăsura orĭ trenul fac, ca ḑiarul orĭ cartea ce o avem în mână sĕ se mișce, și prin aceea se obosesc ochii. Din contră însĕ, este fórte bine ca după o muncă îndelungată sĕ vĕ odihnițĭ printr'o cetire, plimbându-vĕ încetișor și mai ales într'o grădină.

Despre superstițiunĭ.

(Trialog între 3 copii, dintre carĭ 2 sunt școlarĭ.)

(Fine).

Ștefan: După cum vĕd eu, voi Ioane și Nicolae, de când umblațĭ la școlă, nu mai vrețĭ sĕ credețĭ în nimica. Așa sunteți voi, carĭ cum învĕțațĭ puțină carte, ḑicețĭ, că nu se învêrtesce sórele împrejurul pământului, ci pământul împrejurul sórelui, se pare că sunteți orbĭ și nu-l vedețĭ cu ochii voștrii. Dér sĕ vĕ spun eu

---

Curênd după aceea sosì Margarita, călare ca o amazonă. Vancea o întêmpină cu o față plină de bucuriă și fericire, o îmbrățișă și o sărută cu duioșia tinereții.

— Bine ai venit, iubito! Ce ne aducĭ nou din vale?

— Ițĭ aduc o veste prea interesantă: se ḑice, că s'au perdut doi principĭ împĕrătescĭ, — dér cine sunt domnii, carĭ șed acolo la masă?

— Sunt cei doi principĭ împĕrătescĭ perduțĭ!

— Ce ḑicĭ, bărbate? Cum au ajuns ei aicĭ, și ce ai de gând sĕ facĭ cu ei?

— Ei îmĭ povestiră tótă întêmplarea. Au plecat adĭ diminéță la vênat, s'au despărțit de suita lor și luându-se după un porc sĕlbatec perdură calea; rătăcind prin pădurĭ au ajuns la noi. Acuma așteptam sosirea ta, ca sĕ plecăm și sĕ-i ducem îndĕrĕt în tabăra armatei austriace.

— Asta tu nu o vei face, décă-țĭ vréi binele tĕu. Din contră, eu sunt de părere, ca sĕ-i predăm Turcilor, carĭ de sigur ne vor fi mai recunoscĕtorĭ pentru darul pre țios, ce le aducem. Așa sĕ facem; eu nu sunt învoită de loc cu părerile tale.

— Ai drept, dragă; ar fi lucru mare, décă Turcii de-odată ar vedé douĕ amanete atât de prețióse în mânile lor; însĕ eu mi-am dat cuvêntul: că-i voiŭ duce érășĭ la armata lor și apoi tu sci, că parola dată trebue ținută!

— Nu, nu, cu nicĭ un preț!... Cum? după atâtea lupte și după atâtea nenorocirĭ, și amărăciunĭ, ni-se ivesce și nouĕ o ocasiune bine-venită pentru de-a ne rĕsbuna pentru confrații noștri omorîțĭ de hienele, carĭ urmăresc armata nemțéscă, — și tu, într'o óră de slăbiciune, sĕ lașĭ ocasiunea din mânĭ pentru nisce promisiunĭ sarbede?

— Eu vĕd, că tu tot nu înțelegĭ tréba cum e, lasă acuma după voia mea, vedĭ nu poțĭ aștepta dela mine, ca sĕ mĕ fac de batjocură.

— Rĕsbunarea tot-déuna trage mai mult în cumpănă, decât batjocura și eu țîn la rĕsbunare. Auḑĭ, bărbate! La rĕsbunare țîn până la ultima suflare a inimei mele.

In zadar se încercà Vancea sĕ abată pe soția sa dela ideea de a trăda pe principĭ la Turcĭ, căcĭ dênsa vĕḑĕnd, că nu póte isbuti cu planul ei, încălecà pe cal, chiemà ómenii ei credincioșĭ și se depărtà, amenințănd pe cei rĕmașĭ că în curênd se va întórce cu ajutóre turcescĭ spre a pune mâna pe amêndoi principii.

*

— Ce veste aduce soția d-tale? întrebà marele duce de Toscana pe Vancea.

— A adus rea veste: despre apropierea Turcilor. Ar fi bine sĕ plecăm de aicĭ cât de cu grabă, căcĭ cine scie, ce ni-s'ar puté întempla până mâne diminéță.

— Décă e așa, sĕ plecăm, că noi suntem gata.

Căpitanul Vancea îșĭ împărțì trupa după regulele militare: unii merseră înainte, alții în drépta și alții în stânga colónei, ér pe unii îi lăsà îndĕrăt, ca un fel de ariergardă. Astfel îngrijițĭ plecară.

Sciind, că Turcii după ce vor audi vestea dela nevasta lui, vor începe îndată sĕ-l urmărĕscă, el se ferea de calea cea mai dréptă și mai scurtă spre tabĕra imperială, ci se abătù pe potecĭ laterale, mergênd cruciș și curmeziș, când în drépta când în stânga, și astfel ocolind și încungiurând drumul pentru a înșela pe Turcĭ și a-le îngreuna urmărirea. Principii obosiră de calea lungă. Vancea îi luà în brațe și cei-lalțĭ d'arĕndul, și îi duseră numai ca sĕ nu întârḑie: Abia a treia ḑi des de diminéță ajunseră pe un platou, unde apoi Vancea descărcà pe marele duce de Toscana, și arătând cu mâna, îi ḑise:

— Măria Ta, suntem la loc! Éta acolo sĕ vĕd avantposturile imperiale.

Primesce atât dela mine, cât și dela fratele meu mulțămirile nóstre pentru serviciul cel mare, ce ni-l'ai făcut! Recunoscințele nóstre nu vor întârḑia, stăi aci și aștéptă poruncile, ce le vei primì cât de curênd! Și acum adio, d-le Vancea!

*

In tabĕra imperială domnia mare îngrijire și neliniște, de când dispăruseră ilustrii principĭ fără a li-se puté da de urmă. Se trimiseră îndată corpurĭ întregĭ spre căutarea lor; pe de altă parte ei suspiționau pe bietul Ioan Corbu, care era cel din urmă în suita Măriilor lor, că i-ar fi omorît și aruncat în vre-un abis; îl traseră la rĕspundere, îl ascultară, îl întrebară, însĕ nu putură scóte dintr'ênsul mai mult, decât că, urmărind Măriile Lor un

acuma una, pe care cred că o s'o credeţĭ şi voi.

Ión şi Nic: Sĕ te audim!

Ştefan: Aţĭ audit voi vrodată de *şolomonarĭ*?

Nicolae: Nicĭ n'am audit şi nicĭ nu scim ce sunt şolomonarii aceia.

Ştefan: Rĕu destul, décă voi n'aţĭ audit nicĭ atâta dela dascălii voştri. Ascultaţĭ der sĕ vĕ spun eu. Şolomonarii sunt aceia, carĭ pórtă vremurile cele tarĭ. Er când vréu sĕ nu plouă, prind ploile în câte un burduf şi fac secetă. Ei fac potopurile şi trimit grindina peste hotară; ei aduc gâlcile, tusea măgăréscă, holera, vĕrsatul şi câte bóle rele peste bieţii ómenĭ.

Ión: Dér cum se póte una ca acésta, mĕi Ştefane?

Ştefan: Ei, cum sĕ nu se pótă. Ascultaţĭ sĕ vĕ spun o întêmplare, ce s'a petrecut numai în anul trecut în satul nostru şi de care aveţĭ sĕ vĕ miraţĭ şi voi.

Ión către Nic: Ascultă frate Nicolae, că astădĭ voiŭ mai audi vr'o minune din gura lui Ştefan.

Nicolae: Spune, frate Ştefane, că noi te ascultăm cu plăcere.

Ştefan: In anul trecut trecuse prin satul nostru un şolomonar de aceia, un golan de curgeau sdrenţele de pe el. El umbla din casă în casă şi cerea de pe la ómenĭ pâne şi slănină, ameninţându-i pe cei ce nu-i dau, că-şĭ va descărca mânia asupra satului, şi ómenii, în loc sĕ-i dea, l'au luat pe fugă. Atuncĭ Şolomonarul a eşit mânios din sat şi când s'a dat odată de-a peste capul, s'a făcut, nene, un bălaur mare cu nisce aripĭ lungĭ, s'a înălţat în slavă, şi a început a svârli la grindină peste sat şi peste hotară, de credeai, că prăpădesce Dumnedeu lumea; şi nicĭ că ar fi încetat, décă n'ar fi alergat ómenii la biserică sĕ tragă clopotele. Ei, vedeţĭ voi acum un lucru atât de uşor de înţeles, încât îl puteţĭ prinde cu mâna.

Ión şi Nicol.: Ha! ha!

Nicolaie: Vorbesce numai multe de acestea, că de te vor audi ómenii, te vor prinde şi te vor duce în casa nebunilor. Tu nu sci se vede trέba, nicĭ atâta: că vremurilor celor tarĭ numai singur Dumnedeu le poruncesce. Tu nu sci nicĭ aceea, că nicĭ un om nu se póte ridica în vĕzduch, decât numai aceĭ învĕţaţĭ, carĭ au aflat aşa numitul *balon*, dér şi cu acesta sĕ pot ridica numai până la un loc. Apoi mai sunt mulţĭ ómenĭ ca tine, carĭ cred în bălaurĭ şi pricolicĭ, în stafii şi în iele, în vrăjitorĭ şi şisce, carĭ te-ar face sĕ umbli călare pe mătură şi pe câte-o prăjină de alun, dér tóte acestea sunt numai păreri greşite. De adĭ în colo şi tu, pe unde vei merge şi vei audi astfel de secăturĭ, spune orĭ şi cui în gura mare, că acelea sunt tóte nisce prostii şi amăgiturĭ, carĭ ne ţin pe noi şi pe părinţii noştri în întunerec Şi toţĭ aceia, carĭ ne vorbesc ast-fel de vorbe, sunt nisce lingăi, carĭ voesc numai sĕ ne înşele şi sĕ ne sĕrăcéscă... Hei, prietine, mulţĭ ómenĭ sunt astădĭ de aceia, cărora nu le place munca, şi ca sĕ pótă trăi mai pe uşor se fac pricolicĭ şi şolomonarĭ!...

Ión: Ei, frate Ştefane, acum nu-ţĭ mai rĕmâne nicĭ ţie alta de făcut, decât sĕ asculţĭ sfatul tatălui tĕu şi sĕ vii la şcólă, ca sĕ ţi-se spele şi ţie rugina din creerĭ.

Ştefan: Vĕ spun drept fraţilor, că voi m'aţĭ şi înduplecat încât-va, sĕ mĕ fac şi eu şcolar ca voi, dér am sĕ vĕ mai întreb încă ceva şi de mĕ veţĭ convinge şi cu acésta sĕ sciţĭ, că sunt al vostru.

Ión: Ei bine, spune, ce vrei sĕ ne mai întrebĭ?

Ştefan: Scire-aţĭ voi sĕ-mĭ spuneţĭ, ce sunt *vêrcolacii*?

Ión către Nicolae: Ce fel de bidigănii vor mai fi şi aceia?

Nicolae: D'apoi eu de unde sĕ sciu, décă nu ne vei spune tu, frate Ştefane!

Ştefan: Tot eu sĕ vĕ spun, pare că eu âmblu la scólă, ér nu voi.

Nicolae: Da vedĭ bine, fiind-că tu âmbli la scóla, în care se învaţă tóte prostiile din lume, numai tu şi eştĭ în stare sĕ ne spunĭ tóte prostiile, câte le vorbesce lumea cea necioplită.

Ştefan: După cum vĕ vĕd, voi aţĭ început sĕ vĕ bateţĭ acum joc de mine. Dér cu tot rîsul vostru, eu am sĕ vĕ mai spun una, de care sciu că pe dascălul vostru nicĭ nu-l taie capul sĕ vĕ spună aşa ceva. Eu am audit, mĕi, dela babe bĕtrâne, că vêrcolacii se fac din copiiĭ, ce mor nebotezaţĭ. Aceştia n'au loc nicăirea şi sĕ tot învêrtesc împrejurul sórelui şi al lunei şi tot muşcă-muşcă din ele până le mănâncă de tot şi pe urmă Dumnedeu ér le cresce. Sĕ vĕ vĕd, ce mi-aţĭ puté rĕspunde voi la acésta, din cărţile vóstre?

Ión: Rĕspunde-i tu, Nicolae, că tu eştĭ mai învĕţat decât mine!

Nicolae: E adevĕrat, frate Ştefane, că sórele şi luna se întunecă câte-odată, dér cu asta n'au d'a face nimic sufletele copiilor nebotezaţĭ. Intunecimile acestea vin d'acolo că pămêntul şi luna se învêrtesc necontenit împrejurul sórelui, carĭ n'au lumina lor proprie, dela care îşĭ primesc lumina. Pămêutul şi luna în calea lor rotitóre vin câte-odată aşa, de stă luna între sóre şi între pămênt şi atuncĭ razele sórelui, carĭ ar fi sĕ cadă pe pămênt, se opresc de lună, şi pe pămênt se aruncă umbra lunei, şi sórele se întunecă. Noi dicem atuncĭ că s'a făcut întunecime de sóre, ér nu că l'a mâncat vârcolacii séu sufletele copiilor celor nebotezaţĭ. De altădată se întunecă luna. Acésta se întêmplă atuncĭ, când vine pămêntul de stă între sóre şi între lună, şi atuncĭ pămêntul opresce razele sórelui şi-şĭ aruncă umbra sa asupra lunei. — Vedĭ déră, cum ne învaţă şcóla sĕ nu credem în tóte prostiile babelor! Prin urmare şi datorinţa nóstră este ca sĕ istorisim şi părinţilor noştri despre tóte câte le învĕţăm în şcólă, ca astfel sĕ alungăm întunerecul din capul tuturora, pentru-că astădĭ tóte popórele din lume alérgă după lumină, şi ar fi o ruşine pentru noi, Românii, sĕ rĕmânem îndărăptul altora cu cultura.

Ştefan: Da bine mai vorbescĭ tu, mĕi frate Nicolae!

Nicolaie: Lasă-mĕ, Ştefane că atâta sunt de năcăjit când mĕ gândesc la atâtea şodenii câte le vorbesce şi poporul nostru. El, când îĭ ese cineva înainte cu vasul gol, dice: că n'are noroc. Décă 'i se bate ochiul, dice că are sĕ i-se întêmple vr'un rĕu; când îĭ ţâuie urechea, dice că-l vorbesce cine-va de rĕu; când îl mănâncă nasul, dice că va păţi vre-o ruşine. Décă se bolnăvesce dice: că l'a fermecat vr'o şişcă. Décă i-se fură vr'un cal, alérgă la cel cu bobii, ca sĕ-i afle de urma calului. Décă bărbatul trăesce rĕu cu femeia séu femeia cu bărbatul, alérgă cu sĕptĕmânile la cel cu păscălia séu la cei ce dau cu cărţile, şi cred în vorbele acelor şarlatanĭ, de stau sĕ-şĭ pună capul. Acestea sunt atâtea rele pe poporul nostru, şi străinii din causa asta îşĭ află rîs de noi...

Ştefan: Ei, fraţilor! Eu am audit fórte multe lucrurĭ frumóse dela voi. Vĕ mulţumesc pentru învĕţăturile, ce mi-le-aţĭ dat. Acum m'am convins pe deplin despre învĕţăturile cele frumóse, ce le învĕţaţĭ voi în şcólă. Eu până acuma am credut, că voi în şcólă învĕţaţĭ numai sĕ cântaţĭ. Voiŭ ruga pe tata de ertare pentru îndărătnicia mea faţă cu şcóla şi mâne voiŭ veni şi eu cu voi la şcólă.

Nicolae: Ne pare bine, că vorbele nóstre te-au convins. Aşa sĕ facĭ, frate Ştefane, şi te asigurăm, că va fi bine de tine în tótă vieţa ta. Acum putem merge ca sĕ mâncăm tustrei merele, de carĭ ne vorbeai mai adinéorea.

Toţĭ: Sĕ mergem! sĕ mergem!

Prelucrată după un manuscris şi întocmită după împrejurările locale

de **Dometiu Dogariu.**

Glume.

O predică ciudată. Se dice, că un preot predicând odată într'un oraş a dis:

Incă patru-decĭ de dile sĕ mai trécă şi Ninive se va dĕrîma; credeţĭ, că vreau sĕ vorbesc de oraşul vostru? Nu, fraţilor; deşi voi ar fi cu dreptul sĕ periţĭ, dér cine-va s'a pus pentru voi.

Cine i acela, care s'a pus? mĕ veţĭ întreba. Patronul vostru sfânt? Nu, el s'a săturat de crimele vóstre, şi nu vré sĕ mai vorbéscă pentru voi. Ângerul vostru cel bun? éră̦şĭ nu. Sânta fecióră? — Nicĭ atâta. Cine dér? Cine? — Étă sĕ vĕ spun:

Acela. care s'a pus pentru voi, este d r a c u l, căcĭ a dis: Sĕ nu se prăpădéscă oraşul acela, căcĭ de mĭ trebue un tâlhar, acolo îl găsesc, de-mĭ trebue un bandit, un mâncător de ómenĭ, acolo îl găsesc; de-mĭ trebue un beţiv, un ştrengar, un sgârcit, orĭ un fudul, acolo îl găsesc."

*

Un vorbăreţ păcălit. Intr'o di un prinţ luà în trăsură p'un mare vorbăreţ, sĕ-l ducă până nu sciu unde; vorbăreţul începù pe drum sĕ înşire atâtea discursurĭ, încât prinţului i-se făcù somn şi aţipì vorbăreţul, băgênd de sémnă, îl trase de mânecă ca sĕ-l asculte.

— „Hei, domnule, rĕspunse prinţul deşteptându-se, *orĭ lasă mĕ sĕ dorm, orĭ nu mĕ adormĭ.*"

*

Un advocat fiind la patul morţii îşĭ făcù testamentul lăsând averea sa la toţĭ smintiţii şi nebunii. Intrebat fiind de un amic, că de ce face asta, a rĕspuns, că voesce sĕ înapoieze banii *la acei dela carĭ i-a primit.*

*

Un student primì într'o di cu bucuriă pe servitorul casei lui, care îi aducea nuvele dela părinţĭ.

— Ce veste îmĭ aducĭ d'acasă? întrebă tinĕrul, bune, bune!

— Nicĭ o veste d-le, rĕspunse servitorul, decât aceea numai, că a murit cióra.

---

porc sĕlbatec, el a rĕmas sĕ grijéscă de vênatul puşcat, şi că după ce vĕdù, că trecuse o oră dela depărtarea lor, a dat semnul suflând în corn, dér fără de a 'i-se rĕspunde. După aceea a luat vênatul cu sine, a plecat spre locul de adunare, sperând că Măriile Lor vor fi ajuns deja acolo pe altă potecă. Deşi lămuririle sĕrmanului Corbu păreau a fi adevĕrate, totuşĭ se dete poruncă de-al preda tribunalului militar spre a face mai departe cercetarea cu el.

A treia di după asta, vênătorii rĕtăciţĭ intrară sănĕtoşĭ şi voioşĭ în tabĕra imperială. O bucuriă nespusă sĕ lăţì în tóte părţile.

Vancea aşteptà cu céta sa; un ofiţer se apropià de dênsul cu întrebarea: D-ta eştĭ d-l Vancea, comandantul sereşanilor (plăieşĭ) imperialĭ? Am primit poruncă dela Escelenţa sa comandantul armatei imperiale, de-a te invita cu întréga companiă, ca sĕ te presinţĭ la raport înaintea Eşcelenţei Sale.

— Ce dicĭ, domnule, eu comandantul sereşanilor (plăieşĭ) imperialĭ? Dér ce trupă este acésta?

Ordinul de adĭ este deja dat către întréga armată imperială, prin care se aduce la cunoscinţa tuturor, că s'a înfiinţat un corp desclinit de cavaleriă irregulară sub numele de seraşanĭ (plăieşĭ), ér comanda acestei trupe ţi-s'a încredinţat d-tale. Poftim, sĕ mergĭ cu mine la Escelenţia Sa.

— Sĕ mergem!

Intrară în tabĕra armatei imperiale; Vancea cu ofiţerul înainte, după dênşii ceilalţi voinicĭ, doi cu doi, toţĭ cu o ţinută isteţă militară; la cortul comandantului general al armatei se puseră în front. Puţin după aceea eşì generalul Königseck din cort şi se apropià de plăieşĭ.

— Domnule Vancea, şi voi feciorĭ voinicĭ! In numele Măriilor Lor, a marilor ducĭ de Toscana şi de Lotaringia, am sĕ vĕ esprim încă-odată mulţămirile Lor pentru îngrijirea şi ostenéla, la care v'aţĭ supus în dilele trecute, când petrecură în mijlocul vostru! Ei în semn de recunoscinţă pentru credinţa vóstră şi pentru simţĕmintele vóstre de devotament către casa imperială, au poruncit ca sĕ se formeze un corp de cavaleriă irregulată de indigenĭ sub numele de plăieşĭ, a cărui chiămare va fi de-a urmări şi a pedepsi din ordinul nostru vagabondagiul de maroderĭ şi alţĭ făcĕtorĭ de rele, şi astfel a apĕra viéţa poporului şi averea lui de orĭ-ce nĕvală din partea orĭ-cui. Viéţa şi averea poporului va fi scutită şi apĕrată de pregraţiosul nostru Impĕrat!

Măriile Lor poftesc mai departe, ca D-Ta, Domnule Vancea, sĕ primescĭ formarea şi comanda acestui corp, lăsându-ţĭ tot-deodată în libĕra voiă a-ţĭ alege 200 de plăieşĭ după placul d-tale.

— Escelenţă! Primesc prea bucuros înalta misiune, cu care binevoiţĭ a mĕ însĕrcina! Sper, că în curênd vom da dovedĭ simţite despre practica şi bine-făcĕtórea instituţiune a corpului nou creat de plăieşĭ românĭ.

— Primesce dér decretul de comandant al acestui cor şi sĕ audim tot bune şi frumóse despre voinicii tĕi.....

Audind Românii de formarea corpului de plăieşĭ şi despre scopul şi chiămarea lui, alergară din tóte părţile spre a se înrola. Vancea alese numĕrul recerut pentru complectarea trupei sale.

*

Margarita plecase nóptea în prima furiă sĕ ducă vestea la Turcĭ, dér calea era lungă — lungă; decĭ se întórse îndĕrĕt la locul de unde a plecat cu pofta de isbândă, însĕ ea nu aflà pe nimenea, focul era stîns. Trimisul bărbatului ei o aduse în tabĕra regulată.

Ambii soţĭ se împĕcară. Vancea cu plăieşii sĕi făceau minunĭ, curăţise jurul armatei de cetele de maroderĭ şi vagabondĭ cât şi de tâlharii turcescĭ.

Se începură atacurile în contra Turcilor şi curênd îi succese armatei imperiale a respinge pe Turcĭ peste Dunăre.

Sĕrmanul Ioan Corbu fù eliberat îndată după întórcerea fericită a principilor rĕtăciţĭ, şi fù primit de Vancea în corpul plăiaşilor, căruia a şi rĕmas fidel, ca un adevĕrat vênător român, până la bĕtrâneţele sale.

Pe platoul, pe care Vancea a lăsat de pe braţe pe ilustrii sĕi patronĭ, se făcù curênd o capelă romano-catolică. Românii dela Slatina se înduplecară a trece la legea romano-catolică, şi până astădĭ ei formézĕ unica comună românéscă de legea acésta.

Se dice, că pe altarul bisericei s'ar afla încă şi în diua de astădĭ un mesaiu (faţă de mésă) dăruită de împĕrătésa Elisaveta, pe care s'ar afla în puţine cuvinte descrisă întêmplarea acésta.

Petru Broşteanu.

— Aste sunt tóte nuvelele? şi cum a murit biata pasĕre?

— Fiind-că a mâncat multă carne.

— Cine i-a dat atâta carne? întrebă studentul.

— Cei patru cai ai trăsurei nóstre rĕspunse servitorul.

— Cum, au murit caii? Esplică-te!

— Ah, sermanii dobitocĭ, era sĕ trăiéscă multă vreme, décă nu-i siliau sĕ care atâta apă.

— Şi la ce v'a trebuit atâta apă?

— La stinsul focului în ḑiua când s'au aprins casele.

— Ce fel, casele nóstre au ars? Ah! Dumneḑeule!

— Aşa, din nenorocire! Şi décă ómenii casei erau mai cu luare aminte când ţineau luminările, nu era sĕ se întêmple nimic.

— Dér ce trebuinţă aveau de luminărĭ;

— Le ţineau când înmormêntam pe mama d-tale.

— Cum! a murit mama! Ah! D ḑeule! şi mie sĕ nu-mĭ facă nime cunoscut.

— Nu s'a putut d-le, rĕspunse servitorul, fiind-că mama d-tale a murit de supĕrare, fără veste.

Pentru numele lui D-ḑeu! cine i-a pricinuit astă supĕrare!

— Mórtea părintelui d-tale, care a murit lovit de gută.

MULTE ŞI DE TOATE.

Calul, măgarul şi catîrul.

De ce catîrul şi cu deosebire măgarul produce mai multă muncă decât caii de aceea-şi greutate şi supuşĭ la aceia-şĭ hrană?

Rĕspunsul este: Pentru-că măgarul şi catîrul întrebuinţéză mai bine hrana lor decât calul, adecă au o putere mai mare digestivă (de mistuire) decât acesta.

Profesorul Sanson dela şcóla de agricultură din Grignon, a făcut esperienţe şi a studiat comparativ puterea de digestiune (mistuire) a calului a măgarului şi a catîrului. Étă resultatul cercetărilor renumitului învĕţat:

Catîrii mistuesc în acelaşĭ timp o mai mare porţiă de fîn, ovĕs etc. decât caii. Puterea acésta de mistuire ei o moştenesc dela măgar a căruia putere de mistuire este şi mai mare.

Catîrii au prin urmare, primind tot aceea-şĭ hrană, mai multă putere decât caii, fiind-că trag din hrana lor mai multă energiă. *Catîrul* în asemĕnare cu calul, dă pentru aceea-şi cantitate de hrană cu *douĕḑecĭ la sută mai multă muncă decât calul.*

Literatură.

A apărut în Tipografia A. Mureşianu din Braşov: **Gramatica Limbei românescĭ** (*Fonetică şi Ortografiă. Etimologie. Sintacsă. Stil.*) întocmită în douĕ cursurĭ concentrice pentru şcólele poporale de **Ión Dariu**; *Cursul II* pentru *anul al 5-lea şi al 6-lea de şcólă*, pentru şcóla de repetiţiune, de adulţĭ, şcóle civile etc. *Editura autorului.* Recomandăm acéstă carte atenţiunei deosebite a d-lor învĕţătorĭ. Se póte procura dela autor cu preţul de 30 cr.

Călendarul sĕptĕmanei.

FEBRUAR are 29 ḑile. FAUR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	4 Cuv. păr. Isidor	16 Iuliana
Luni	5 Sf. Mart. Agata	17 Constanţa
Marţĭ	6 Păr. Vucol	18 Ep. Simeon
Mer.	7 Sf. Part. şi Luca	19 Susana
Joi,	8 Sf. Teod. şi Strat.	20 Eleuter
Vin.	9 Sf. Mar. Nicefor.	21 Eleonora
Sâm.	10 Sf. M. Haralamb	22 Serb. Petru

Preţurile cerealeor din piaţa Braşov.

Din 7 Februarie st. n. 1896

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	or.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	50
„	Grâu mijlociu . .	5	20
„	Grâu mai slab . .	4	80
„	Grâu mestecat . .	3	60
„	Sĕcară frumósă .	3	60
„	Sĕcară mijlociă .	3	—
„	Orz frumos .	3	50
„	Orz mijlociu .	3	10
„	Ovĕs frumos .	2	20
„	Ovĕs mijlociu .	—	—
„	Cucuruz.	3	30
„	Mălaiu	4	—
„	Mazĕre	5	30
„	Linte	7	—
„	Fasole	6	—
„	Sĕmênţă de in . .	9	—
„	Sĕmênţă de cânepă	4	20
„	Cartofĭ	—	80
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	44
	Carnea de porc .	—	48
	Carnea de berbece	—	24
	Sĕu de vită próspĕt	21	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 11 Februarie n. 1896.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	7.15	7.25
Grâu dela Tisa	80	7.20	7.30
Grâu de Pesta	80	7.15	7 25
Grâu de Alba-regala	80	7.15	7.25
Grâu de Bácska	80	7.25	7.35
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţe vechĭ ori nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.50	6 55
Orz	nutreţ	60—62	4.90	5 10
Orz	de vinars	62.64	5 40	6 20
Orz	de bere	64.66	6.40	7.80
Ovĕs		39.41	6.—	6.40
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilogramo.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	36.—	45.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţénă	—.—	—.—
„	roşiă	30.—	33.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	54.75	55.25
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	48.—	49.
„	afumată	—.—	—.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	13.75	14 25
„	din Serbia în sacĭ	12.50	13.—
Lictar	slavon nou	17.50	18.50
„	bănăţenesc	15.50	16.50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdinţe de spirt	—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 11 Februarie 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	7 20	7 60
Credit	195.—	199.—
Clary 40 fl. m. c. . .	56.—	57.—
Navig. pe Dunăre . .	135.—	138 —
Insbruck	27.—	28 —
Krakau	27.—	28.—
Laibach	23.25	23.75
Buda	60.25	61.25
Palffy	56.—	58 —
Crucea roşie austr. .	18.40	19.
dto ung. . .	11.	11.80
dto ital. . .	11.75	12.50
Rudolf	23.75	24.75
Salm	67.50	68.50
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois . . .	72.50	74.—
Stanislau	45.—	46.50
Trieitine 4½% 100 m. c.	—.—	150.25
dto 4% 50 .	69.—	73.—
Waldstein . . .	54.—	—.—
Sêrbescĭ 3% . . .	34.50	34 90
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	125.25	126.25

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Februarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.25
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$% .	124.20
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	102.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.40
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.—
Imprum. ung. cu premii	153.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	142.50
Renta de hârtie austr.	101.05
Renta de argint austr.	101.—
Renta de aur austr.	121.95
Losurĭ din 860	148.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1006.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	436.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	386 25
Napoleondorĭ.	9.59
Mărcĭ imperiale germane . . .	$59.12^1/_2$
London vista	120.90
Paris vista	$47.92^1/_2$
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.30
Note italiene.	43 75

Bursa de Bucuresc

din 10 Februarie n. 1896.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.—
Renta amortisabilă	5%	„ „	$99.^3/_4$
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	$98\,^3/_4$
„ „ din 1893	5%	„ „	$98.^3/_4$
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	$96.^1/_2$
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	$86\,^3/_8$
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	$85.^7/_8$
„ „ (Imp. de 274 m 1890	4%	„ „	$87.^1/_2$
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	$87.^7/_8$
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	$87\,^7/_8$
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	$101.^1/_2$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	287.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	96.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	$96\,^1/_4$
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	$92\,^3/_8$
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	$100\,^1/_2$
„ „ „ „	5%	„ „	$88\,^1/_2$
„ „ „ Iaşĭ	[illegible]%	„ „	$81.^3/_4$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1595.
Banca agricolă	500	150 v.	200.-
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	400.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	420.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	325.—
Soc. Rom. de Constr ult. div. 15 l.	250	„ „	195.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	105.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.
„ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]	„ „	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30	100	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	20	„ „	—.—
20 francĭ aur			20 09

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerĭ	5½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveţia	3½%

Cursul pieţei Braşov.

Din 15 Februarie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.47	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.57	Vênd.	9.61
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.67
Ruble rusescĭ	Cump.	127.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.90	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 10 Febr. de 3011 capete, la 11 Febr. au intrat 32385 capete şi au eşit 598, rĕmânênd la 12 Febr. un numĕr de 39,413 capete.

Se notéză marfa: ungurésca veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésca tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 47.— cr. până la 48 — cr. uşóră dela 44.— cr. până la 46 — cr.

Marfă ţĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela —.— cr. până la —.— cr. Transito, mijlocia grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Concurs!

Pentru ocuparea postului de cantor la Biserica Sf. Nicolae din Braşov Scheiu se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa acest post au de a înainta petiţiunile lor la preşedintele Comitetului parochial în terminul prefipt, insoţite de următórele documente:

1. Atestat de botez.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat de calificaţiune conform §. 23 Nro. 12 din Statutul organic.
4. Atestat medical, că e sănĕtos.
5. Alte recomandaţiuni şi atestate despre calificaţiunea şi serviciile prestate în alte părţĭ.
6. In fine concurenţii sunt datorĭ înainte de espirarea terminului de concurs a sĕ presenta şi a cânta în strană într'o dumineca séu sĕrbătóre.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt urmĕtórele:

a). Pentru anul prim de probă salar de fl. 540 banĭ gata şi venitele stolare.

b). Cuartir natural.

c). După espirarea anului de probă cu definitivisarea sĕ urcă salarul la 600 fl. în banĭ gata, venitele stolare şi cuartir natural.

Cantorul ales va fi dator a da revers. că sĕ va supune întru tóte regulelor şi instrucţiunilor în vigóre la Biserica susnumită, precum şi disposiţiunilor presente şi viitóre, ce le vor lua organele şi autorităţile bisericescĭ superióre.

Din şedinţa Comitetului parochial al Bisericei gr. or. române Sf. Nicolea Braşov — Scheiu, ţinută la 28 Ianuarie 1896 s. v.

Depou de diferite lampe.

Mare depou de vetre (Sparherd.)

SIRIUS

aparat pentru iluminat cu gaz aerian: clădirĭ publice, fabricĭ și case marĭ private.

Efectul luminei **brillant** cu fitil Auer economie cu $^2/_3$ mai puțin decât **iluminatul** depână acuma.

Aparatul sĕ póte vedea în fiă-care ḑi în órele de seră funcționând.

Asemenea și **o vatră nouă** invențiunea mea patentată, care încălzeste odaia de baiă, fără a mai fi necesitate de **sobă** și **căldare** pentru apă. Se póte aplica și la vetre vechi.

Se pót vedea și lua informații la

Alfred Widmann,
fabricant de ferării,
Brașov, Strada Castelului Nr. 51.

893,2—6

Preliminarul cheltuelilor gratis.

Prețurĭ moderate.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașovŭ, Strada Porții Nr. 4. Colțulŭ Têrgulŭ boilorŭ.

Recomandă on. publicŭ la casurĭ de mórte, așeḑămêntulŭ sĕu de înmormêntare bogatŭ asortatŭ în carĭ tóte obiectele, atâtŭ sortele mai de rêndŭ, câtŭ și cele mai fine, se potŭ căpăta **cu prețurĭ ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriurĭ** de **metalŭ** ce se potŭ închide hermeticŭ, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturorŭ **sicriurilorŭ** de **lemnŭ,** de **metalŭ** și **imitațiuni** de **metalŭ** și de **lemnŭ** de **ștejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plantici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai,** precum și unŭ **carŭ funebru** vênĕtŭ pentru **copii,** precum și cioclii.

Comande întregĭ se escută **promptŭ și ieftinŭ,** iau asupră-mĭ și **transporturĭ de morți in străinătate.**

In fine recomandŭ și biroulŭ meu mijlocitorŭ procedândŭ cu cunoscuta'mĭ soliditate.

La casurĭ de mórte a se adresa la

3—* **E. Tutsek.**

Anunciu.

Subscrisul am onórea a aduce la cunoscința P. T. public din Brașov și jur, că **posed în magazile mele,** ce le am de un timp de 21 anĭ,

tot felul de pescărie

sărată, precum și próspĕtă, asigurând On. Public, că pot concura cu orĭ-care comersant de acéstă branșă, atât ce privesce calitatea mărfurilor, cât și diferența prețurilor; precum: **Crap** mare și mic, **Somn, Morên, Plătică, Ciortan, Tarasca** (Veveriză), **Scrumbii** (Heringĭ), de mai multe felurĭ, **Rușĭ** (Muscalĭ) cu butóiele, **Lacherdă** (Lapardon); diferite **Marinate** de pescărie; **ICRE negre** de România **moi și tescuite, Icre roșii** moi și tescuite.

Trimet en gros, asemenea și pachete cu posta orĭ și unde.

Pentru vêndare în detail **am deschis o prăvălie** (boltă) **în Brașov,** Strada Hirscher, vis-a-vis de teatru. Asemenea am în **Orĕștie** (Szászváros) și în **Hațeg** câte-un deposit de aceste mărfurĭ.

Rog dar pe On. public atât de aicea, cât și din orașele mai sus numite a mĕ onora cu comande și a mĕ cerceta, promițênd că mĭ voi da silința a satisface tuturor cerințelor On. public întru cât îmĭ va sta în putință.

Cu deosebită stimă: **Vasilie N. Bidu,**
comersant de pescărie în Brașov.

15 bucăți 5 fl. 75 cr.

15 bucăți 5 fl. 75 cr.

15 bucăți 5 fl. 75 cr.

Adevĕr!

Neintrecută și în lumea întrégă mare sensație au făcut

Collecția-Austria,

care constă din 15 bucăți bijuterii (argintării) splendide,

numai pentru **5 fl. 75 cr.**

un ciasornic Remontoir de aur fason, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 óre), mechanism de precisiune și placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt înciate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat și nu-șĭ perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasornice, **dau în scris o garanție de 3 anĭ**

1 lanț fin de aur imitat,	1 ac fin pentru cravate,
2 nasturĭ de mangete imitat de aur,	1 etui pentru ciasornicul de aur fason.
1 broșe frumóse pentru dame,	1 oglindă de busunar, în ramă,
3 nasturĭ de camașe imitație de aur,	1 ac de bluse aur fason
1 nastur patent pentru guler,	2 inele imitat de aur cu brilante simile și rubine.

Tóte aceste **15** obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciașornicul de aur fason costă numai **5 fl. 75 cr.**

Trimitere cu rambursă. La cas de neconvenientă se restitue banii.

Firma de ciasornice:

ALFRED FISCHER,
Viena I. Adlergasse Nr. 12.

866,2—6

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUFERINȚE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculŭ celŭ mai bunŭ și eficace pentuu menținerea sănĕtății, curățirea sucurilorŭ precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirĭ bune este deja pretutindenea cunoscutulu și plăcutulŭ

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam".

Acestŭ balsamŭ preparatŭ cu îngrijire din **erburile alpine cele mai bune și tămăduitóre** se dovedesce ca fórte folositorŭ în contra **tuturorŭ greutăților de mistuire cârcei de stomachŭ, lipsa de apetitu, rîgăelei, congestiunilorŭ, haemorhoidelorŭ etc. etc.** In urma eficacității sale a devenitŭ acestŭ balsamŭ acum unŭ singurŭ și doveditŭ **medicamentŭ de casă poporal».**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisorĭ de recunoscință stau la disposiție!

FIȚĬ ATENȚĬ!!!

Spre a evita înșelătorii. facŭ pe fiecine atentŭ, că fiă-care sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam,** care singurŭ numai de mine este preparatŭ după receta originală, este învelitŭ în hârtiă grósă albastră, care pórtă în lungulŭ ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler", B Fragner, Prag, 205—3" în limba germână, boemă, ungarŭ și francezŭ, și carĭ suntŭ provĕdute cu alăturata marcă a fabricei luată sub scutulŭ legalŭ.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil sĕ póte procura numai în

Depositulŭ principalŭ alŭ producĕtorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler" Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia **I. von Török.**

Tóte farmaciile din **Brașovŭ,** precum și tóte farmaciile mai marĭ din monarchia Austro-ungară au depositŭ din acestŭ balsamŭ de viéță.

Totŭ de acolo se póte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unŭ medicamentŭ sigurŭ și prin mii de scrisorĭ de mulțămire recunoscutŭ în contra tuturorŭ inflamațiunilorŭ, rănilorŭ și umflăturilorŭ.

Acésta se întrebuințéză cu succesŭ sigurŭ la inflamațiunĭ, la stagnațiunea laptelui și întărirea țîțelorŭ cu ocasiunea înțercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturĭ la unghe, la panerițiĭ (ulcerațiunĭ la degete, la întăriturĭ, umflăturĭ, tumórea glandulelorŭ limfatice, lipume etc. — Tóte inflamațiunile, umflăturĭ, întăriturĭ se vindecă în timpulu celŭ mai scurtŭ; la casurĭ însĕ, unde s'a formatŭ deja purolu, absórbe buba și o vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtu fără durerĭ.

In cutióre á 25 și 35 cr.

Fițĭ atenți!

De-óre-ce alifia de casă universală de Praga sĕ imitéză fórte desŭ, facŭ pe fiă-cine atentŭ, ca singurŭ numai la mine se prepareză după receta originală. Acésta este numai atuncĭ veritabilă, decă cutióre-le din me talŭ galbinŭ, în carĭ se pune, suntŭ înfășurate în hârtiă roșiă pe care se află tipărită în 9 limbĭ esplicațiunea cum sĕ se întrebuințeze, împachetate și în cartóne vinete, — carĭ suntŭ provĕdute cu marca fabricei de mai susŭ.

Balsam pentru auḑ.

(Gehör-Balsam)

Celŭ mai probatŭ și prin multe încercărĭ celŭ mai temeinicŭ medicamentŭ pentru vindecarea auḑului greu și spre redobêndirea auḑului perdutŭ. **1 Flacon 1 fl.**

Avis!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reînoi orĭ și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei lunĭ.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans."

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.